

Co-funded by
the European Union

EuroCivic Lab

**The EuroCivic Lab project: Strengthening
European Identity and Citizenship through
SDGs, Social Activism and Living Lab
methodology in School Education**

WP2

**Εκπαιδευτικό υλικό για εκπαιδευτικούς για
την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας
μέσω καινοτόμων εκπαιδευτικών
προσεγγίσεων**

Ενότητα 6

Εγχειρίδιο κοινωνικού ακτιβισμού

The EuroCivic Lab project: Strengthening European Identity and Citizenship through SDGs, Social Activism and Living Lab methodology in School Education

2024-1-HU01-KA220-SCH-000251467

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Erasmus+ National Agency ŠMPF. Neither the European Union nor the administering body can be held responsible for them.

Άδεια Creative Commons

CC BY-NC 4.0

Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International

Η άδεια αυτή απαιτεί από τους χρήστες να αναφέρουν τον δημιουργό. Επιτρέπει στους επαναχρησιμοποιούντες να διανέμουν, να αναμιγνύουν, να προσαρμόζουν και να αξιοποιούν το υλικό σε οποιοδήποτε μέσο ή μορφή, αποκλειστικά για μη εμπορικούς σκοπούς.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Συγγραφείς	Εταίροι του έργου
Giota Digkoglou	Social Nebula
Manos Apostolidis	Social Nebula

Εταίροι του έργου

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή	5
1.1 Σκοπός και κοινό-στόχος	5
1.2 Συνάφεια με το πλαίσιο της ΕΕ και το παγκόσμιο πλαίσιο	6
1.3 Επισκόπηση της δομής του εγχειριδίου	7
2. Στόχοι και μαθησιακά αποτελέσματα	9
2.1 Μαθησιακοί στόχοι	9
2.2 Βασικές ικανότητες	9
3. Κοινωνικός ακτιβισμός	11
3.1 Θεμέλια του κοινωνικού ακτιβισμού	11
3.2 Σημερινές παρατηρήσεις	14
3.3 Ενσωμάτωση του κοινωνικού ακτιβισμού στο σχολικό περιβάλλον	18
3.4 Ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας μέσω του ακτιβισμού	24
4. Μέτρηση του αντίκτυπου και διατήρηση της αλλαγής	28
4.1 Μέθοδοι και εργαλεία αξιολόγησης	28
4.2 Στρατηγικές μακροπρόθεσμης δέσμευσης	30
5. Επιτάχυνση της κοινωνικής αλλαγής και εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ενότητας	32
5.1 Σχεδιασμός πλαισίων ακτιβισμού σε επίπεδο σχολείου	32
5.2 Προώθηση της διαθεματικής συνέργειας	36
6. Εκπαιδευτικές και μεθοδολογικές συστάσεις	40
6.1 Διδακτικές στρατηγικές	40
6.2 Ψηφιακά εργαλεία και πόροι	43

Εταίροι του έργου

universität
wien

6.3 Καινοτόμες μαθησιακές προσεγγίσεις.....	45
6.4 Μέθοδοι αξιολόγησης.....	46
7. Περίληψη και βασικά συμπεράσματα.....	49
7.1 Ανακεφαλαίωση βασικών εννοιών	49
7.2 Ερωτήσεις αναστοχασμού	50
7.3 Πρακτικές εφαρμογές	52
8. Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης και ελέγχου	54
8.1 Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης	54
8.2 Ερωτήσεις γνώσεων	56
8.3 Ασκήσεις εφαρμογής.....	58
9. Παραρτήματα.....	60
9.1 Γλωσσάριο	60
9.2 Κατάλογος συντομογραφιών	61
9.3 Περαιτέρω βιβλιογραφία	62
9.4 Συχνές ερωτήσεις (FAQ)	63
Αναφορές	67

Εταίροι του έργου

universität
wien

1. Εισαγωγή

1.1 Σκοπός και κοινό-στόχος

Ο κοινωνικός ακτιβισμός στα σχολεία είναι ζωτικής σημασίας για την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, της ευθύνης του πολίτη και της κοινής δέσμευσης για θετική αλλαγή. Το παρόν εγχειρίδιο αποτελεί εκπαιδευτικό πόρο για εκπαιδευτικούς, διευθυντές σχολείων και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που επιθυμούν να ενσωματώσουν τον ακτιβισμό στην εκπαιδευτική τους πρακτική. Αντί να παρέχει μια εξαντλητική επισκόπηση κάθε θεωρίας ή μελέτης περίπτωσης, προσφέρει σαφή πλαίσια, πρακτικά εργαλεία και δείγματα δραστηριοτήτων που θα εξοπλίσουν τους εκπαιδευτικούς ώστε να καθοδηγήσουν τους μαθητές στην εξερεύνηση των ριζών, των μεθόδων και του αντίκτυπου του κοινωνικού ακτιβισμού, τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ο ακτιβισμός όχι μόνο μπορεί, αλλά και πρέπει να ενσωματωθεί τόσο στα τυπικά προγράμματα σπουδών όσο και στα εξωσχολικά προγράμματα. Για παράδειγμα, στα μαθήματα ιστορίας θα μπορούσαν να αναλυθούν ιστορικές διαμαρτυρίες στην Ευρώπη, στα μαθήματα γλώσσας θα μπορούσε να αναπτυχθεί η σύνταξη πειστικών κειμένων για πραγματικά αιτήματα ή συλλογές υπογραφών, στα μαθήματα μαθηματικών θα μπορούσαν να μοντελοποιηθούν προϋπολογισμοί εκστρατειών και στα έργα τέχνης θα μπορούσαν να απεικονιστούν θέματα κοινωνικής δικαιοσύνης. Παράλληλα, η γεωγραφία μπορεί να προωθήσει έρευνες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι περιβαλλοντικές προκλήσεις ενώνουν τις κοινότητες, ενώ τα σεμινάρια κοινωνικών επιστημών μπορούν να αναλύσουν τις δομές εξουσίας και τη συλλογική δράση. Αυτές οι διαθεματικές συνδέσεις προάγουν μια ολιστική κατανόηση των πολλών διαστάσεων του ακτιβισμού.

Το παρόν εγχειρίδιο υποστηρίζει τους εκπαιδευτικούς σε κάθε στάδιο, από την κατανόηση των θεμελίων και των σύγχρονων ιδεών του ακτιβισμού έως τον σχεδιασμό πλαισίων σε επίπεδο σχολείου, τη μέτρηση του αντίκτυπου και τη διατήρηση μιας κουλτούρας συνεχούς

Εταίροι του έργου

universität
wien

εμπλοκής. Κάθε ενότητα παρέχει μια συνοπτική θεωρητική επισκόπηση, ακολουθούμενη από πρακτικές στρατηγικές, όπως η σύσταση επιτροπών δράσης, η χρήση ψηφιακών εργαλείων, η δημιουργία κοινοτικών συνεργασιών και η συμμετοχή σε δίκτυα σε επίπεδο ΕΕ, προκειμένου να βοηθηθούν οι μαθητές να μεταβούν από την κριτική σκέψη στη συγκεκριμένη δράση.

Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μετατρέψουν τα σχολεία σε ζωντανά κέντρα δημοκρατικής συμμετοχής, ενσωματώνοντας τον κοινωνικό ακτιβισμό σε διάφορα μαθήματα και στις σχολικές ρουτίνες. Η προσέγγιση αυτή δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να αντιμετωπίσουν επείγοντα κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα, ενώ παράλληλα καλλιεργεί μια κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα βασισμένη στην αλληλεγγύη, την ισότητα και τη συλλογική ευθύνη. Με αυτόν τον τρόπο, τα σχολεία μετατρέπονται σε φυτώρια ενημερωμένων και ενεργών πολιτών, έτοιμων να συνεισφέρουν στις τοπικές τους κοινότητες και στο ευρύτερο ευρωπαϊκό εγχείρημα.

1.2 Συνάφεια με το πλαίσιο της ΕΕ και το παγκόσμιο πλαίσιο

Ο κοινωνικός ακτιβισμός στα σχολεία ενισχύει τις αξίες στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση: αλληλεγγύη, ένταξη και δημοκρατική συμμετοχή. Έτσι, λειτουργεί ως πεδίο δοκιμών για την ενεργός ευρωπαϊκή πολιτειότητα. Αν και τα κινήματα βάσης προϋπήρχαν της επίσημης δημιουργίας της ΕΕ, είναι μέσω των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών και προγράμματα όπως το Erasmus+, που ο πανευρωπαϊκός ακτιβισμός αποκτά δομή και ορατότητα. Ενθαρρύνοντας τους μαθητές να συμμετέχουν σε εκστρατείες σε επίπεδο ΕΕ, όπως η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Νεολαίας ή το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για το Κλίμα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συμβάλουν στη μετατροπή των αφηρημένων αρχών σε πρακτικές εμπειρίες ένταξης και της ικανότητας δράσης και ανάληψης πρωτοβουλίας.

Εταίροι του έργου

Ταυτόχρονα, οι τοπικές, σχολικές πρωτοβουλίες συνδέονται άμεσα με παγκόσμια κινήματα για την κοινωνική δικαιοσύνη, τη δράση για το κλίμα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για παράδειγμα, μια αίτηση που διοργανώθηκε από μαθητές για την απαγόρευση των πλαστικών μίας χρήσης στο σχολικό εστιατόριο αντανακλά τις απεργίες #FridaysForFuture που πραγματοποιούνται παγκοσμίως, ενώ ένα μανιφέστο της τάξης για την ψηφιακή ιδιωτικότητα μπορεί να θεωρηθεί ως ηχώ των συζητήσεων στην πολιτική προστασίας δεδομένων της ΕΕ και στα φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Διατηρείται μια διπλή εστίαση, με τις εκστρατείες να βασίζονται στο άμεσο περιβάλλον των μαθητών, ενώ παράλληλα παρέχονται συνδέσεις με διεθνή δίκτυα. Οι ορίζοντές τους διευρύνονται και, ως αποτέλεσμα, τονίζεται η καθολική σημασία της πολιτικής συμμετοχής.

Για να μεγιστοποιηθεί αυτή η συνάφεια, οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να ευθυγραμμίσουν τα σχέδια μαθήματος και τα έργα με βασικές ημέρες ευαισθητοποίησης σε επίπεδο ΕΕ και διεθνές επίπεδο, όπως η Ημέρα της Ευρώπης (9 Μαΐου) και η Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (10 Δεκεμβρίου), οι οποίες προσφέρουν έτοιμα σημεία εισόδου για διαθεματικές δραστηριότητες που ενισχύουν τόσο την ευρωπαϊκή ενότητα όσο και την παγκόσμια ευθύνη. Ενσωματώνοντας τον σχολικό ακτιβισμό σε αυτά τα ευρύτερα ημερολόγια, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενδυναμώσουν τους μαθητές ώστε να βλέπουν τους εαυτούς τους ως ενεργούς συμμετέχοντες σε ένα κοινό ευρωπαϊκό και παγκόσμιο μέλλον.

1.3 Επισκόπηση της δομής του εγχειριδίου

Το παρόν εγχειρίδιο έχει σχεδιαστεί ως πρακτικός εκπαιδευτικός πόρος για τους εκπαιδευτικούς. Ξεκινά με σαφείς μαθησιακούς στόχους και βασικές ικανότητες που θα καθοδηγήσουν την επαγγελματική σας ανάπτυξη και τα αποτελέσματα που επιδιώκετε στην τάξη. Τα πρώτα κεφάλαια θέτουν τα θεωρητικά θεμέλια, ορίζοντας τον κοινωνικό ακτιβισμό,

Εταίροι του έργου

χαρτογραφώντας τις ιστορικές του ρίζες και παρουσιάζοντας τα σημερινά ψηφιακά συνδεδεμένα κινήματα, προτού καταδείξουν πώς ο ακτιβισμός και η ευρωπαϊκή ταυτότητα αλληλοενισχύονται.

Στο μέσο του εγχειριδίου η θεωρία μετατρέπεται σε πράξη. Το κεφάλαιο 3 διερευνά τις βασικές αρχές του κοινωνικού ακτιβισμού, παρέχει σύγχρονες πληροφορίες για την ψηφιακή κινητοποίηση και περιγράφει στρατηγικές για την ενσωμάτωση του ακτιβισμού στο σχολικό περιβάλλον και την προώθηση μιας κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας. Στη συνέχεια, το κεφάλαιο 4 παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τη μέτρηση του αντίκτυπου χρησιμοποιώντας διαμορφωτικά και συνολικά εργαλεία και ανατροφοδότηση από την κοινότητα, καθώς και τη διατήρηση της αλλαγής μέσω μακροπρόθεσμων ρουτινών εμπλοκής και εταιρικών σχέσεων της ΕΕ. Το κεφάλαιο 5 διερευνά τρόπους επιτάχυνσης της κοινωνικής αλλαγής, περιγράφοντας λεπτομερώς σχολικά πλαίσια που προωθούν την ενότητα μεταξύ των τάξεων και των συνόρων.

Τέλος, το Κεφάλαιο 6 του εγχειριδίου παρέχει εκπαιδευτικές και μεθοδολογικές συστάσεις, προσφέροντας συγκεκριμένες στρατηγικές διδασκαλίας, καινοτόμες προσεγγίσεις μάθησης και μεθόδους αξιολόγησης για την υποστήριξη της διευκόλυνσης από τους εκπαιδευτικούς. Το Κεφάλαιο 7 προσφέρει ερωτήσεις για προβληματισμό και πρακτικές ασκήσεις που θα σας βοηθήσουν να σχεδιάσετε και να βελτιώσετε εκστρατείες στον πραγματικό κόσμο. Το εγχειρίδιο ολοκληρώνεται με υποστηρικτικό υλικό, όπως γλωσσάριο, συντομογραφίες, περαιτέρω βιβλιογραφία και συχνές ερωτήσεις.

Εταίροι του έργου

universität
wien

2. Στόχοι και μαθησιακά αποτελέσματα

2.1 Μαθησιακοί στόχοι

Μέχρι το τέλος αυτού του Εγχειριδίου, οι εκπαιδευτικοί θα είναι σε θέση να:

- να κατανοήσουν τις βασικές έννοιες του κοινωνικού ακτιβισμού σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, με έμφαση στα δημοκρατικά, συμπεριληπτικά και αλληλέγγυα θεμέλιά του.
- να αναπτύξουν ικανότητες στη διευκόλυνση του ακτιβισμού υπό την ηγεσία των μαθητών, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού έργων, των κοινοτικών συνεργασιών και της αναστοχαστικής πρακτικής.
- να μάθουν πώς να παρακινούν τους μαθητές να αναλάβουν εποικοδομητική κοινωνική δράση ως απάντηση σε τοπικές και παγκόσμιες προκλήσεις.
- να αναγνωρίσουν τη σημασία της υλοποίησης εξωσχολικών πρωτοβουλιών που καλλιεργούν ένα δια βίου πνεύμα πολιτικής συμμετοχής.
- να αναπτύξουν στρατηγικές αξιολόγησης για την εκτίμηση της εξέλιξης δεξιοτήτων όπως η ηγεσία, η ομαδική εργασία και η πολιτική δράση, χρησιμοποιώντας διαμορφωτικά και συνολικά εργαλεία.

2.2 Βασικές ικανότητες

Μέχρι το τέλος αυτού του Εγχειριδίου, οι εκπαιδευτικοί θα είναι σε θέση να:

- να καθοδηγούν τους μαθητές μέσω αναστοχαστικού διαλόγου και ηθικών συζητήσεων, ώστε να εμβαθύνουν την κατανόησή τους για τα κοινωνικά ζητήματα.
- να σχεδιάζουν, να συντονίζουν και να αξιολογούν πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία των μαθητών, από τον προϋπολογισμό και τον καθορισμό χρονοδιαγραμμάτων έως την παρακολούθηση ορόσημων και τη μέτρηση του αντίκτυπου.

Εταίροι του έργου

universität
wien

- να δημιουργούν και να διατηρούν συνεργασίες με τοπικές ΜΚΟ, δημοτικές αρχές και πλατφόρμες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να ενισχύσουν τις πρωτοβουλίες των μαθητών.
- ενσωματώνουν θέματα ακτιβισμού σε διάφορα μαθήματα και πλαίσια συνδιδασκαλίας, εξασφαλίζοντας μια ολιστική, διαθεματική προσέγγιση στην αγωγή του πολίτη.

Εταίροι του έργου

universität
wien

3. Κοινωνικός ακτιβισμός

3.1 Θεμέλια του κοινωνικού ακτιβισμού

Στη μεταπολεμική εποχή, ένα κύμα διαδηλώσεων υπό την ηγεσία των μαθητών και εργατικών απεργιών σάρωσε την Ευρώπη, εμπνευσμένο εν μέρει από τα κινήματα για τα πολιτικά δικαιώματα και κατά του πολέμου στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ένας περιεκτικός συλλογικός τόμος που επιμελήθηκαν οι Klimke και Scharloth (2008) συγκεντρώνει εθνικές μελέτες περιπτώσεων από πολλές ευρωπαϊκές χώρες κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960 και του 1970, απεικονίζοντας πώς οι απαιτήσεις για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και πολιτική απελευθέρωση ήταν αλληλένδετες με ευρύτερες εκκλήσεις για κοινωνική δικαιοσύνη. Για παράδειγμα, μπορούμε να εξετάσουμε τα γεγονότα του Μαΐου 1968 στη Γαλλία, όπου οι καταλήψεις πανεπιστημίων από φοιτητές οδήγησαν σε γενικές απεργίες στις οποίες συμμετείχαν εκατομμύρια εργαζομένων, αναγκάζοντας τελικά την κυβέρνηση να διαπραγματευτεί με τους ηγέτες των φοιτητών και των συνδικάτων σχετικά με συγκεκριμένα αιτήματα, όπως πανεπιστημιακές μεταρρυθμίσεις, επέκταση των πολιτικών ελευθεριών, αυξήσεις μισθών και βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Ένα άλλο παράδειγμα από την ίδια χρονιά προέρχεται από την Ανατολική Ευρώπη, όπου διανοούμενοι και φοιτητές στην Πολωνία κινητοποιήθηκαν ενάντια στην κρατική λογοκρισία και τις αντισημιτικές εκστρατείες. Αυτό πυροδότησε μια πολιτική κρίση με επιπτώσεις σε ολόκληρο το Ανατολικό Μπλοκ. Το αποτέλεσμα αυτών των κυμάτων ακτιβιστικών πρωτοβουλιών σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες ήταν η ανταλλαγή τακτικών διαμαρτυρίας μεταξύ ατόμων, που ενίσχυσε ένα αίσθημα πανευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Από τις διαμαρτυρίες των Ισπανών φοιτητών έως τις γερμανικές αντιπυρηνικές διαδηλώσεις, τέθηκαν τα θεμέλια για μετέπειτα συντονισμένες εκστρατείες (Klimke & Scharloth, 2008). Ως εκ τούτου, αυτές οι διασυνοριακές αλληλεπιδράσεις επέτρεψαν στα εθνικά κινήματα να μάθουν το ένα από το άλλο, γεγονός που τελικά συνέβαλε στην άνοδο των κινητοποιήσεων για το κλίμα και των εκστρατειών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον 21ο αιώνα.

Εταίροι του έργου

Πώς όμως θα μπορούσαμε να ορίσουμε τον ακτιβισμό; Ο ακτιβισμός είναι η σκόπιμη δράση που αναλαμβάνει ένα άτομο με στόχο την επίτευξη κοινωνικής ή πολιτικής αλλαγής. Οι ενέργειες αυτές υποστηρίζουν ή αντιτίθενται σε μία πλευρά ενός αμφιλεγόμενου ζητήματος. Όπως παρατήρησε ο Alinsky (1971), ένας ακτιβιστής προσεγγίζει τα μέσα και τους σκοπούς με ρεαλισμό, εστιάζοντας στους πραγματικούς διαθέσιμους πόρους και στις πρακτικές επιλογές δράσης.

Ο κοινωνικός ακτιβισμός σημαίνει την προσπάθεια να επιτευχθεί μια μεταμόρφωση στο κοινωνικό τοπίο μέσω συντονισμένων προσπαθειών με άλλους. Ο όρος «κοινωνικός» εφαρμόζεται τόσο στην «κοινωνία» όσο και στην έννοια ότι ο ακτιβισμός καλλιεργεί δρόμους για συμμετοχή. Είναι μια αντανάκλαση της απόφασης ενός ατόμου να συμμετάσχει στην κοινότητα. Εάν η συμμετοχή είναι υποχρεωτική ή υπό πίεση, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κοινωνικός ακτιβισμός. Ο κοινωνικός ακτιβισμός χαρακτηρίζεται συχνά από αντιπαράθεση, που συχνά στρέφεται προς εδραιωμένες δομές εξουσίας, αρχές ή ηγεμονία, αυτό που αναφέρεται ως «status quo» ή «οι επικρατούσες συνθήκες» (Brenman & Sanchez, 2014).

Ο κοινωνικός ακτιβισμός μπορεί επίσης να οριστεί ως περιπτώσεις στις οποίες άτομα ή ομάδες ατόμων που δεν έχουν πλήρη πρόσβαση σε επίσημους διαύλους επιρροής αναλαμβάνουν συλλογική δράση για να αντιμετωπίσουν ένα κοινωνικό ζήτημα που αντιλαμβάνονται ή για να προωθήσουν ή να αντιταχθούν σε αλλαγές στην τρέχουσα κοινωνική δομή (King & Soule, 2007; Tilly, 1978). Επιπλέον, ο κοινωνικός ακτιβισμός χαρακτηρίζεται συχνά από την τεκμηριωμένη προώθηση αιτημάτων κοινωνικών ομάδων που βρίσκονται εκτός του κυρίαρχου πλαισίου. Ο προσηλυτισμός και η στάση λαϊζ-φερ είναι η αντίθεση του κοινωνικού ακτιβισμού. Έτσι, ο κοινωνικός ακτιβισμός μπορεί να προσφέρει ένα αίσθημα οικειοποίησης, ευθύνης και συμμετοχής στην κοινωνία (Brenman & Sanchez, 2014). Με βάση αυτούς τους ορισμούς, το έργο EuroCivic Lab εστιάζει στον ακτιβισμό που

Εταίροι του έργου

κατευθύνεται προς ένα κοινωνικό ζήτημα ή στόχο, μετατρέποντας τις αίθουσες διδασκαλίας σε καταλύτες θετικής αλλαγής στις κοινότητές μας και πέρα από αυτές.

Αλλά προκύπτει ένα άλλο ερώτημα: Πώς αποφασίζουν τα άτομα να ασχοληθούν με τον κοινωνικό ακτιβισμό; Η απόφαση θεωρείται συχνά ηθική. Συναισθήματα κοινωνικής ευθύνης παρατηρούνται συχνά μεταξύ ατόμων με αυτό το προφίλ. Σε απάντηση σε ερωτήσεις σχετικά με τους παράγοντες που συμβάλλουν στη συμπεριφορά των ακτιβιστών, ορισμένα άτομα αποδίδουν τη συμπεριφορά τους στις προσωπικές τους σχέσεις και στο κοινωνικό τους περιβάλλον. Αντίθετα, άλλοι υποθέτουν ότι οι ακτιβιστές διαθέτουν μια ψυχολογική προδιάθεση να συμμετέχουν σε δραστηριότητες κοινωνικής δικαιοσύνης. Επιπλέον, οι εμπειρίες προσωπικής περιθωριοποίησης έχουν αποδειχθεί σημαντικός παράγοντας που συμβάλλει στις προσπάθειες για κοινωνική δικαιοσύνη. Συνήθως, οι ακτιβιστές τονίζουν τη σημασία μιας θεμελιώδους, κοινής ανθρώπινης σύνδεσης μεταξύ τους. Προτείνουν ότι αυτός ο οικουμενισμός έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει σημαντικά τη δημιουργία δεσμών μεταξύ κοινωνικών ταυτοτήτων. Τέλος, οι ακτιβιστές περιγράφουν ρητά το έργο τους για την κοινωνική δικαιοσύνη με όρους ανάλυσης κόστους-οφέλους, κάτι που μπορεί να υποδηλώνει μια επιθυμία για αναγνώριση ή ανταμοιβή για τις προσπάθειές τους, λαμβάνοντας υπόψη το αντιληπτό προσωπικό κόστος (Borshuk, 2004). Έχει προταθεί μια πληθώρα παραγόντων για να εξηγηθεί η κινητοποίηση των ακτιβιστών, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαντίληψης, της κοινωνικοποίησης, της αναζήτησης νοήματος και ταυτότητας, των αξιών, των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας, της πολιτικής συνείδησης, της επιδίωξης συμμετοχής στην κοινοτική ζωή και της ανάγκης για κοινωνικό κύρος. Άλλες θεωρίες που έχουν προταθεί περιλαμβάνουν την ενσυναίσθηση, την ενοχή, την καλοσύνη, την ειρήνη, την ισότητα και την επιθυμία για κοινωνική δικαιοσύνη (Schmid, 2012).

Εταίροι του έργου

universität
wien

3.2 Σημερινές παρατηρήσεις

Ο κοινωνικός ακτιβισμός υφίσταται μια αξιοσημείωτη μεταμόρφωση στον 21ο αιώνα, η οποία οφείλεται στην εξάπλωση της ψηφιακής συνδεσιμότητας (Robinson, et al., 2015). Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούν τα κοινωνικά κινήματα και επηρεάζουν την κοινωνία έχει αλλάξει σημαντικά λόγω της ανόδου των διαδικτυακών πλατφορμών, των κοινωνικών μέσων και της άμεσης διάδοσης των πληροφοριών (Hwang & Kim, 2015). Σε αντίθεση με τις προηγούμενες γενιές ακτιβιστών, οι σημερινοί ακτιβιστές δεν περιορίζονται από γεωγραφικά όρια και μπορούν να προσεγγίσουν ένα παγκόσμιο κοινό σε πραγματικό χρόνο. Με άλλα λόγια, αυτά τα κινήματα δεν περιορίζονται πλέον σε τοπικά ή εθνικά όρια όταν πρόκειται για την προάσπιση της προστασίας του περιβάλλοντος, των πολιτικών δικαιωμάτων ή των ανθρωπιστικών σκοπών. Έτσι, αυτή η ψηφιακή επανάσταση έχει αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο τα κινήματα οργανώνονται, επικοινωνούν και κινητοποιούνται, απομακρύνοντάς τα από τις παραδοσιακές μεθόδους (Perez, et al., 2015). Ωστόσο, η καινοτομία δεν αφορά μόνο τα εργαλεία που διαθέτουν, αλλά και το πόσο γρήγορες και πόσο μεγάλες μπορούν να είναι οι αλλαγές.

Για παράδειγμα, από το 2018, η Ευρώπη έχει γίνει μάρτυρας μιας έκρηξης κλιματικού ακτιβισμού με πρωτοβουλία μαθητών και νέων. Αυτό το κίνημα, ευρέως γνωστό ως #FridaysForFuture, ξεκίνησε από τη Γκρέτα Τούνμπεργκ. Οι ψηφιακές πλατφόρμες έχουν ενισχύσει αυτό το είδος δράσης, διαδίδοντας πληροφορίες σε όλες τις γωνιές της Ευρώπης σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, οι Ευρωπαίοι φοιτητές φαίνεται να κινητοποιούνται όχι μόνο από την επείγουσα ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος, αλλά και από την αλληλεγγύη προς τους ευάλωτους πληθυσμούς που πλήττονται δυσανάλογα από την κλιματική αλλαγή. Οι ακτιβιστές θεωρούν την αδράνεια απέναντι στην κλιματική αλλαγή ως παραβίαση των δικαιωμάτων των μελλοντικών γενεών. Υπάρχει επίσης άμεση σύνδεση μεταξύ τοπικών περιβαλλοντικών ζητημάτων, όπως η πρόσβαση σε χώρους πρασίνου και σε προσιτή στέγαση, και ευρύτερων ζητημάτων κοινωνικής δικαιοσύνης (Neas et al., 2022).

Εταίροι του έργου

universität
wien

Το κίνημα #FridaysForFuture είναι μόνο ένα παράδειγμα νεανικού ακτιβισμού και είναι ίσως το πιο αναγνωρίσιμο κίνημα της εποχής μας. Η συμμετοχή των νέων στον ακτιβισμό δεν είναι μεμονωμένο φαινόμενο, αλλά μάλλον ένα κεντρικό στοιχείο ευρύτερων κοινωνικών κινήματων (Cebul, 2023). Αλληλοεπιδρούν με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται οι πολιτικές ατζέντες και καταγράφουν τα πιο επείγοντα κοινωνικά ζητήματα της εποχής.

Επιπλέον, για να κατανοήσουμε τον σημερινό ακτιβισμό για το κλίμα και το περιβάλλον στην Ευρώπη, είναι χρήσιμο να εξετάσουμε πώς συνυπάρχουν και συχνά αλληλεπικαλύπτονται οι τακτικές διαμαρτυρίας των «εξωθεσμικών ακτιβιστών» και οι στρατηγικές τεκμηριωμένης προώθησης αιτημάτων των «θεσμικών φορέων συνηγορίας». Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Ευρωβαρόμετρου, πάνω από το 90% των Ευρωπαίων σε όλα τα κράτη μέλη πιστεύουν ότι οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να μειωθούν για να επιτευχθεί η κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, ενώ ένα παρόμοιο ποσοστό θεωρεί την κλιματική αλλαγή ως ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα του κόσμου (Ευρωβαρόμετρο, 2021). Ενώ οι μαζικές κινητοποιήσεις με τη μορφή διαδηλώσεων στους δρόμους, όπως οι σχολικές απεργίες #FridaysForFuture και οι δράσεις πολιτικής ανυπακοής του Extinction Rebellion, κάνουν πρωτοσέλιδα, οι ΜΚΟ συνεχίζουν να εργάζονται «πίσω από τα παρασκήνια», ασκώντας πίεση στα θεσμικά όργανα της ΕΕ μέσω επίσημων διαβουλεύσεων, στοχευμένης άσκησης πίεσης και παρακολούθησης της συμμόρφωσης (Parks, della Porta, & Portos, 2023).

Αυτή η διπλή δυναμική αντανακλά μια μακροπρόθεσμη τάση στον ευρωπαϊκό περιβαλλοντισμό. Σε προηγούμενες περιόδους, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις εστίαζαν στη διατήρηση των ειδών και των οικοτόπων μέσω ήσυχου λόμπι και νομικών διαύλων. Ωστόσο, κατά τις δεκαετίες του 1970 και του 1980, εμφανίστηκαν τακτικές που περιελάμβαναν εξωτερικούς παράγοντες, όπως καθιστικές διαμαρτυρίες, διανομή φυλλαδίων και εκστρατείες στα μέσα ενημέρωσης, ως απάντηση στις πυρηνικές δοκιμές και τις οικολογικές απειλές (Kaldor, 2003). Μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, οι διακρατικές ΜΚΟ υιοθέτησαν

Εταίροι του έργου

universität
wien

μια πιο διεκδικητική προσέγγιση, η οποία συνέβαλε στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ, από τις Συμβάσεις του Ρίο του 1992 έως το Πρωτόκολλο του Κιότο. Σήμερα, αυτοί οι χώροι συγκλίνουν: τα κινήματα βάσης αντλούν από την έρευνα και τη χρηματοδότηση των ΜΚΟ, ενώ οι ΜΚΟ υιοθετούν μερικές φορές εκστρατείες διαμαρτυρίας όταν θεωρούν ότι οι επίσημοι δίαυλοι έχουν σταματήσει (Parks, della Porta, & Portos, 2023).

Παράλληλα, η κοινωνία των πολιτών στην ΕΕ σήμερα αποτελείται από μια ποικιλία τόσο επίσημα καταχωρημένων ΜΚΟ όσο και ανεπίσημων δικτύων κοινωνικών κινήματων που συνδυάζουν «εσωτερικές» εκστρατείες με «εξωτερικές» διαμαρτυρίες. Όπως παρατηρούν οι Parks, della Porta και Portos (2023), η κοινωνία των πολιτών έχει εξελιχθεί παράλληλα με τις κρατικές και τις δομές διακυβέρνησης της ΕΕ, περιλαμβάνοντας οργανώσεις διαφόρων τύπων από συνδικάτα και ΜΚΟ έως ad hoc δίκτυα διαμαρτυρίας, οι οποίες όλες εμπλέκονται επανειλημμένα σε αμφιλεγόμενες ενέργειες για να επιβάλουν τα αιτήματά τους. Τα σημερινά κινήματα αντανakλούν αυτόν τον συνδυασμό: ενώ μαζικές κινητοποιήσεις στους δρόμους, όπως το #FridaysForFuture και το Extinction Rebellion, χρησιμοποιούν ψηφιακές πλατφόρμες για να συντονίσουν γρήγορες, διακρατικές διαμαρτυρίες, οι καθιερωμένες ΜΚΟ συνεχίζουν να ασκούν πίεση στις Βρυξέλλες μέσω επίσημων διαβουλεύσεων και παρασκηνιακού ελέγχου της συμμόρφωσης. Αυτή η διπλή δυναμική διευρύνει τους δρόμους συμμετοχής και προωθεί νέες διαμορφώσεις, όπως οι συνελεύσεις πολιτών και οι κλιματικές συμφωνίες, όπου η δυναμική των ακτιβιστών και η θεσμική συνηγορία συγκλίνουν για να διαμορφώσουν την κοινωνική και περιβαλλοντική πολιτική. Με άλλα λόγια, συνδυάζοντας την ταχεία ψηφιακή δικτύωση με τις διαδηλώσεις στους δρόμους και τη συνεργασία με θεσμικά όργανα, οι ακτιβιστές του 21ου αιώνα μπορούν να στοχεύουν ταυτόχρονα την κοινή γνώμη, τους εταιρικούς παράγοντες και τους διεθνείς οργανισμούς, δημιουργώντας ένα πραγματικά πολυκεντρικό κίνημα που χρησιμοποιεί κάθε δίαυλο, από τα hashtag στο Twitter έως τις Ευρωπαϊκές Συνελεύσεις Πολιτών.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Το μέλλον του κοινωνικού ακτιβισμού ρίχνει φως στο πώς το συνεχώς μεταβαλλόμενο τοπίο του ακτιβισμού του 21ου αιώνα θα επηρεάσει τον κόσμο μας τα επόμενα χρόνια. Καθώς βρισκόμαστε σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι στη συνεχιζόμενη μεταμόρφωση της κοινωνίας μας, καθίσταται πρωταρχικής σημασίας να ερευνήσουμε τις πιθανές επιπτώσεις, προκλήσεις και προοπτικές για τον κοινωνικό ακτιβισμό, καθώς εξελίσσεται σε ανταπόκριση στις μεταβαλλόμενες τάσεις των κοινωνικών, πολιτικών και τεχνολογικών συνθηκών (Hanna, 2018). Οι τεχνολογικές εξελίξεις είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το μέλλον του κοινωνικού ακτιβισμού. Αναδυόμενες τεχνολογίες όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η εικονική πραγματικότητα και η τεχνολογία blockchain θα παρέχουν στους ακτιβιστές νέα εργαλεία (Kotler, et al., 2021). Αυτές οι τεχνολογίες έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν την οργάνωση των ατόμων, καθώς και τις προσπάθειες για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους. Ωστόσο, εγείρουν επίσης ζητήματα ιδιωτικότητας, επιτήρησης και ψηφιακού χάσματος, τα οποία μπορούν να εντείνουν τις ανισότητες.

Ταυτόχρονα, ο κόσμος είναι πιο συνδεδεμένος από ό,τι στο παρελθόν. Αυτό σημαίνει ότι οι άνθρωποι που επιθυμούν να επιφέρουν αλλαγές στην κοινωνία θα αρχίσουν να δραστηριοποιούνται σε περισσότερες από μία χώρες (Scoones, et al., 2020). Προκειμένου να αντιμετωπιστούν παγκόσμιες προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή και τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα κινήματα θα πρέπει να συνεργαστούν πέρα από τα σύνορα. Αυτό θα μπορούσε ενδεχομένως να ενισχύσει τη διεθνή αλληλεγγύη, αλλά δημιουργεί επίσης προκλήσεις που σχετίζονται με πολιτισμικές διαφορές και διαφορετικά νομικά και πολιτικά συστήματα (Ataş, et al., 2016). Καθώς εντείνονται οι ανησυχίες για το περιβάλλον και το κλίμα, ο ακτιβισμός σε αυτόν τον τομέα θα αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία. Οι επιπτώσεις είναι ευρείες. Επηρεάζουν όχι μόνο την πολιτική και τη βιομηχανία, αλλά και τον τρόπο ζωής μας. Ο μελλοντικός κοινωνικός ακτιβισμός θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προώθηση βιώσιμων πρακτικών, στη λογοδοσία της κυβέρνησης και των επιχειρήσεων, καθώς και στην ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα.

Εταίροι του έργου

Σύμφωνα με τους Einwohner et al. (2021), το μέλλον του κοινωνικού ακτιβισμού θα χαρακτηρίζεται από τη δέσμευση στην διατομεακότητα και την ένταξη διαφορετικών φωνών. Οι δραστηριότητες θα αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τη διασύνδεση των κοινωνικών προβληματισμών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την εθνικότητα, το φύλο και την οικονομική κατάσταση. Αυτό υποδηλώνει μια πιο ολοκληρωμένη και δίκαιη προσέγγιση του ακτιβισμού, η οποία αντιμετωπίζει τις υποκείμενες αιτίες των κοινωνικών ανισοτήτων. Οι Laksana και Abduh (2023) δήλωσαν επίσης ότι ο μελλοντικός κοινωνικός ακτιβισμός θα πρέπει να αντιμετωπίσει ηθικά και νομικά ζητήματα. Τα ζητήματα που σχετίζονται με τον διαδικτυακό ακτιβισμό, τον χάκτιβισμό και τα ψηφιακά δικαιώματα θα γίνονται όλο και πιο επίκαιρα. Σε έναν όλο και πιο ψηφιακό κόσμο, οι ακτιβιστές θα πρέπει να βρουν έναν τρόπο να ισορροπήσουν την πολιτική ανυπακοή και τις παράνομες δραστηριότητες, καθώς υποστηρίζουν την αλλαγή. Επιπλέον, το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει τον ακτιβισμό, το οποίο περιλαμβάνει θέματα όπως η επιτήρηση και η ελευθερία της έκφρασης, θα συνεχίσει να εξελίσσεται, καθορίζοντας έτσι τα όρια εντός των οποίων μπορεί να λειτουργήσει ο ακτιβισμός.

Συμπερασματικά, είναι απαραίτητο τόσο για τους ακτιβιστές όσο και για την κοινωνία στο σύνολό της να κατανοήσουν τις επιπτώσεις για το μέλλον του κοινωνικού ακτιβισμού. Αυτό δείχνει τις ταχέως μεταβαλλόμενες δυνάμεις που διαμορφώνουν τον κόσμο μας και ενθαρρύνει τους ανθρώπους να αναλάβουν δράση για να αντιμετωπίσουν αυτές τις αλλαγές. Εξασφαλίζει επίσης ότι ο ακτιβισμός του μέλλοντος θα μπορεί να συνεχίσει να επιφέρει θετικές αλλαγές στην κοινωνία μας.

3.3 Ενσωμάτωση του κοινωνικού ακτιβισμού στο σχολικό περιβάλλον

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να υποστηριχθεί ο ακτιβισμός στα σχολεία. Ωστόσο, η καλύτερη προσέγγιση εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως το ζήτημα, ο τρόπος με τον οποίο

Εταίροι του έργου

universität
wien

το αντιλαμβάνονται οι άνθρωποι, οι λόγοι για δράση, τι πρέπει να αλλάξει και γιατί, καθώς και ο ρόλος κάθε ατόμου (Andreotti, 2014). Γενικά, η υποστήριξη του ακτιβισμού στην εκπαίδευση μπορεί να περιλαμβάνει (Andreotti, 2014):

- τη δημιουργία συνθηκών για την ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση καταστάσεων,
- την καλλιέργεια μαθησιακών περιβαλλόντων όπου όλες οι απόψεις μπορούν να εκφραστούν και να αμφισβητηθούν,
- την προώθηση πιο διαλογικών, συμμετοχικών και διαβουλευτικών προσεγγίσεων στην εκπαίδευση,
- την υιοθέτηση διερευνητικών προσεγγίσεων για την επίλυση προβλημάτων που επηρεάζουν την κοινωνία.

Πέρα από τη θεωρία, μπορεί επίσης να περιλαμβάνει εκδηλώσεις όπου οι άνθρωποι δείχνουν την υποστήριξή τους σε έναν σκοπό. Η υποστήριξη είναι «ήπια» όταν επικεντρώνεται στην ευαισθητοποίηση ή στη λήψη εξατομικευμένων δράσεων (π.χ. μια εκστρατεία με αφίσες ή μια μονοήμερη εκστρατεία δωρεών) και «κριτική» όταν αμφισβητεί και προκαλεί τις υποκείμενες δομές της αδικίας, αναγνωρίζοντας τις σχέσεις εξουσίας, την πολυπλοκότητα και τη διαφορά (π.χ. χαρτογράφηση των φορέων που ελέγχουν τις σχολικές συμβάσεις και εκστρατεία για την αλλαγή των κανόνων προμηθειών, ώστε να δοθεί προτεραιότητα στους τοπικούς προμηθευτές που ανήκουν σε μειονότητες) (Andreotti, 2014).

Με βάση αυτά τα θεμέλια, στο πλαίσιο της σχολικής εκπαίδευσης, ο ακτιβισμός μπορεί να λάβει διάφορες οργανωμένες μορφές. Για παράδειγμα, μπορεί να λάβει τη μορφή λέσχης, συλλόγου ή ομάδας εντός του σχολείου που διοικείται και διαχειρίζεται κυρίως από τους ίδιους τους μαθητές. Τέτοιες ομάδες είναι γνωστές ως μαθητικές οργανώσεις. Αυτές οι ομάδες παρέχουν στους μαθητές την ευκαιρία να συνεργάζονται, να συμμετέχουν ενεργά και να αναλαμβάνουν ηγετικούς ρόλους. Συνήθως ιδρύονται με βάση κοινά ενδιαφέροντα, στόχους ή φιλοδοξίες που σχετίζονται με κοινωνικά ζητήματα ή περιβαλλοντικά

Εταίροι του έργου

universität
wien

προβλήματα. Αυτό επιτρέπει στους μαθητές να εξερευνήσουν τα ενδιαφέροντά τους με τους συμμαθητές τους και τους βοηθά να αναπτύξουν τις οργανωτικές και ηγετικές τους δεξιότητες.

Επιπλέον, πρωτοβουλίες όπως αυτές, με επικεφαλής τους μαθητές, είναι ζωτικής σημασίας, καθώς δημιουργούν μια ζωντανή ατμόσφαιρα που ευνοεί την ανάπτυξη και τη βελτίωση των ηγετικών ικανοτήτων των συμμετεχόντων. Εκτός από την υπέρβαση των ορίων των παραδοσιακών σχολικών περιβαλλόντων, αυτή η ενθαρρυντική ατμόσφαιρα προσφέρει πρακτικές εμπειρίες που είναι απαραίτητες για τη συνολική ανάπτυξη των μαθητών ως ηγετών. Παρέχει επίσης στους μαθητές μια ολοκληρωμένη κατανόηση της ηγεσίας, την οποία μπορούν να αξιοποιήσουν τόσο στις ακαδημαϊκές όσο και στις μελλοντικές επαγγελματικές τους προσπάθειες.

Επιπλέον, αυτή η εμπειρική μάθηση δεν μεταδίδει μόνο θεωρητικές γνώσεις, αλλά τέτοιες πρωτοβουλίες έχουν επίσης τη δυνατότητα να:

- Ανάπτυξη ηγετικών δεξιοτήτων: Οι συμμετέχοντες μαθαίνουν πώς να επικοινωνούν αποτελεσματικά, να αξιοποιούν διαφορετικές απόψεις και να ξεπερνούν προβλήματα σε ομαδικές καταστάσεις. Όλες αυτές είναι πολύ σημαντικές δεξιότητες για την καλή ηγεσία σε οποιαδήποτε κατάσταση.
- Ενθάρρυνση του αισθήματος ευθύνης: Στους φοιτητές που συμμετέχουν ενεργά αναπτύσσεται ένα μεγαλύτερο αίσθημα ευθύνης για τα αποτελέσματα της εργασίας τους.
- Ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων. Η συμμετοχή σε τέτοιες πρωτοβουλίες προσφέρει στους φοιτητές κάτι περισσότερο από την απλή ευκαιρία να κερδίσουν πιστωτικές μονάδες. Δημιουργεί ένα αίσθημα επιτυχίας που προέρχεται από την

Εταίροι του έργου

universität
wien

πρακτική εμπειρία , η οποία επιτρέπει την καλλιέργεια κοινωνικών δικτύων μέσω συνεργατικών προσπαθειών (Okayama, 2019).

Η μεθοδολογία της βιωματικής μάθησης που περιγράφεται στο παρόν εγχειρίδιο βασίζεται ουσιαστικά στην ιδέα ότι οι μαθητές αποκτούν γνώσεις μέσω της δράσης. Έργα αυτού του είδους, όπως η σύνταξη μιας αίτησης ή ο σχεδιασμός μιας εκστρατείας, αναπτύσσουν αποτελεσματικά τα ακόλουθα:

- Δεξιότητες επιχειρηματολογίας: Οι μαθητές μαθαίνουν πώς να συλλέγουν και να οργανώνουν πληροφορίες, να χρησιμοποιούν αξιόπιστες πηγές και να κατασκευάζουν λογικά, πειστικά επιχειρήματα.
- Κουλτούρα διαλόγου: Οι μαθητές μαθαίνουν να επιχειρηματολογούν εποικοδομητικά, να ακούν τους άλλους και να ανταποκρίνονται με σεβασμό στις διαφορετικές απόψεις.

Για να δούμε πώς αυτό το μοντέλο μεταφράζεται σε διάφορες αιτίες, ο μαθητικός ακτιβισμός μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικά πλαίσια. Για παράδειγμα (Mittal & Bansal, 2024):

- Λέσχες και εκστρατείες ευαισθητοποίησης. Χρησιμοποιώντας πολυμεσικές παρουσιάσεις, κανάλια κοινωνικών μέσων και διαδραστικές αφίσες, οι μαθητικές συμμαχίες μπορούν να αποσαφηνίσουν σύνθετα ζητήματα, όπως η ψηφιακή ιδιωτικότητα και οι πολιτικές κατά του εκφοβισμού, καθιστώντας τα προσιτά σχετικά με τις προσωπικές εμπειρίες των μαθητών.
- Εργαστήρια και σεμινάρια. Ακολουθώντας το μοντέλο της πρόσκλησης ακαδημαϊκών και επαγγελματιών να μιλήσουν για διάφορα θέματα, οι ακτιβιστικές ομάδες μπορούν να φιλοξενήσουν ειδικούς σε θέματα δικαιωμάτων και ιδιότητας του πολίτη,

Εταίροι του έργου

universität
wien

της δημόσιας υγείας ή της δημοσιογραφίας, προωθώντας έτσι τη συμμετοχική μάθηση και την ανοιχτή συζήτηση μεταξύ των συνομηλίκων.

- Συνεργασίες με τοπικούς οργανισμούς. Οι φοιτητές μπορούν να συνεργαστούν με ΜΚΟ στο πλαίσιο του πολυσυμμετοχικό πλαίσιο του ΟΗΕ, ή με άλλους πολιτιστικούς συλλόγους, κέντρα νομικής βοήθειας ή μέσα ενημέρωσης, διευρύνοντας έτσι την εμβέλειά τους και μαθαίνοντας να συν-δημιουργούν προγράμματα που ανταποκρίνονται στις τοπικές ανάγκες.
- Έργα παροχής υπηρεσιών και αλληλεγγύης. Οι μαθητές μπορούν να οργανώνουν καθαρισμούς γειτονιών, εκστρατείες συλλογής βιβλίων, συναντήσεις γλωσσικής ανταλλαγής ή εκδηλώσεις εγγραφής ψηφοφόρων, καθένα από τα οποία απαιτεί υλικοτεχνικό και οργανωτικό σχεδιασμό, συντονισμό εθελοντών και συλλογική γιορτή των επιτυχιών.
- Πίεση για σχολικές πολιτικές. Οι συμμαχίες μαθητών μπορούν να συντάξουν προτάσεις για προγράμματα σπουδών χωρίς αποκλεισμούς, διαφανή συστήματα βαθμολόγησης και πόρους ψυχικής υγείας, και να τις παρουσιάσουν στα σχολικά συμβούλια για να δείξουν τη δύναμη της συνηγορίας που βασίζεται σε στοιχεία.
- Η συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση είναι μια άλλη σημαντική πτυχή της συνηγορίας και της πολιτικής συμμετοχής. Οι μαθητές μπορούν να υποβάλουν αιτήματα στα δημοτικά συμβούλια για την απαγόρευση των πλαστικών μίας χρήσης, ή μπορούν να συνεργαστούν με δημοτικούς φορείς για την ανάπτυξη νομοθεσίας σχετικά με τα ψηφιακά δικαιώματα, τις τιμές των δημόσιων μεταφορών ή την κοινοτική αστυνόμευση, αποκτώντας εμπειρία από πρώτο χέρι σε δημόσιες

Εταίροι του έργου

universität
wien

ακροάσεις, ενημερωτικά σημειώματα πολιτικής και τη δημιουργία διατομεακών συμμαχιών.

Παρά τη δυναμική αυτή δραστηριότητα των μαθητών, ωστόσο, η υποστήριξη των εκπαιδευτικών σε έναν ενημερωμένο και διαπραγματευτικό ακτιβισμό σχετικά με κοινωνικοεπιστημονικά και κοινωνικοπεριβαλλοντικά ζητήματα δεν είναι εύκολη υπόθεση, καθώς απαιτεί:

- a) ισχυρές πεποιθήσεις σχετικά με τις εκπαιδευτικές δυνατότητες μιας τέτοιας προσέγγισης στην ενδυνάμωση των μαθητών ως πολιτών·
- b) γνώση σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ επιστήμης, τεχνολογίας, κοινωνίας και περιβάλλοντος·
- c) παιδαγωγική γνώση σχετικά με την υλοποίηση συγκεκριμένων πρωτοβουλιών ακτιβισμού
- d) την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και των μαθητών ως ενεργών πολιτών και φορέων αλλαγής· και
- e) την προθυμία και την ικανότητα να αλλάξουν το σχολείο, την κοινότητα και/ή την κοινωνία.

Αυτοί οι παράγοντες είναι αρκετά σημαντικοί για την απελευθέρωση των εκπαιδευτικών από την καταπίεση που ασκούν τα προγράμματα σπουδών και οι εθνικές εξετάσεις (Reis, 2014).

Τελικά, για να συμβάλει στη δημοκρατικοποίηση των σχολείων, η ίδια η εκπαίδευση πρέπει να αλλάξει και η προτεινόμενη αναθεώρηση του προγράμματος σπουδών πρέπει να υιοθετηθεί. Το πρόβλημα επιδεινώνεται από τα αυστηρά όρια μεταξύ σχολείων, κοινοτήτων, πανεπιστημίων και χώρων εργασίας. Αυτό θέτει το ερώτημα: Πώς μπορεί να πραγματοποιηθεί ουσιαστική διατομεακή και διαγενεακή εκπαίδευση όταν αυτά τα όρια είναι τόσο άκαμπτα; (Brennan, Mayes, & Zipin, 2021)

Εταίροι του έργου

universität
wien

3.4 Ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας μέσω του ακτιβισμού

Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της ευρωπαϊκής ταυτότητας και του ακτιβισμού. Κοινές προκλήσεις, όπως η οικονομική αστάθεια, η ανεργία και η πολιτική απογοήτευση, έχουν καλλιεργήσει την αλληλεγγύη μεταξύ των νέων ακτιβιστών σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό μπορεί να συμβάλει σε μια ευρύτερη ευρωπαϊκή ταυτότητα, ριζωμένη στη συλλογική δράση και την αντίσταση ενάντια σε κοινά ζητήματα. Επιπλέον, η αίσθηση κοινωνικής δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής ταυτότητας. Οι ακτιβιστές που πιστεύουν ότι μπορούν να επηρεάσουν τις πολιτικές της ΕΕ τείνουν να ταυτίζονται πιο έντονα ως Ευρωπαίοι, ενώ εκείνοι που αντιλαμβάνονται τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα ως αδιάφορα ή κυριαρχούμενα από νεοφιλελεύθερες πολιτικές είναι λιγότερο πιθανό να ταυτίζονται ως Ευρωπαίοι ή να θεωρούν την Ευρώπη σημαντικό πεδίο δράσης (Keszkekci & Nissen, 2023).

Επιπλέον, η ενδιαφέρουσα εργασία του Pleyers (2016) αναφέρει ότι ο ίδιος ο ακτιβισμός μπορεί να αποτελέσει το χωνευτήριο για τη διαμόρφωση μιας κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας. Συγκεκριμένα:

- Οι ακτιβιστές που πιστεύουν ότι οι προσπάθειές τους μπορούν να επηρεάσουν την πολιτική της ΕΕ, τους οποίους ο Pleyers αποκαλεί «εξειδικευμένους ακτιβιστές», αναφέρουν σταθερά ένα ισχυρότερο αίσθημα ότι είναι «πολιτισμικά Ευρωπαίοι». Συνεργάζονται άμεσα με τα θεσμικά όργανα των Βρυξελλών, διεκδικούν συγκεκριμένες πολιτικές επιτυχίες και θεωρούν την Ευρώπη ως το κατάλληλο πεδίο για αλλαγή. Αντίθετα, όσοι θεωρούν την ΕΕ ως ένα αδιαπέραστο νεοφιλελεύθερο προπύργιο («ακτιβιστές που επικεντρώνονται στην τοπική μετάβαση») υποχωρούν σε τοπικές δράσεις και αρνούνται ρητά ότι αισθάνονται Ευρωπαίοι.
- Τα διακρατικά δίκτυα και οι εκδηλώσεις ενισχύουν την αλληλεγγύη. Οι κινητοποιήσεις μεγάλης κλίμακας, όπως τα Ευρωπαϊκά Κοινωνικά Φόρουμ (π.χ. η

Εταίροι του έργου

πορεία ενός εκατομμυρίου ανθρώπων στη Φλωρεντία το 2002 και 50.000 ανθρώπων στο Παρίσι και το Λονδίνο το 2003 και το 2004 αντίστοιχα), κάποτε ενσάρκωναν μια ισχυρή πανευρωπαϊκή κουλτούρα ακτιβισμού. Αν και οι διαμαρτυρίες κατά της λιτότητας επανήλθαν σε εθνική κλίμακα μετά το 2008, νεότερες συγκεντρώσεις, όπως τα Θερινά Πανεπιστήμια του Ευρωπαϊκού Δικτύου Attac, έχουν επανασυνδέσει τους διασυνοριακούς δεσμούς. Αυτές οι εκδηλώσεις συγκέντρωσαν πάνω από 2.000 ακτιβιστές το 2012 και το 2014, ενισχύοντας την ευρωπαϊκή ταυτότητα των συμμετεχόντων και δημιουργώντας χώρους αφιερωμένους στον ευρωπαϊκό διάλογο και τη στρατηγική.

- Τέσσερις κουλτούρες ακτιβισμού, ένας ευρωπαϊκός ορίζοντας. Ο Pleyers εντοπίζει τέσσερις τέτοιες κουλτούρες μεταξύ των νέων προσοδευτικών: τα στρατόπεδα άμεσης δημοκρατίας, η οικολογική μετάβαση στην καθημερινή ζωή, η συνηγορία από ειδικούς και οι διαμαρτυρίες. Αυτές οι κουλτούρες αντιστοιχούν σε διακριτά «χρονοτόπια» ή ζωντανές διαμορφώσεις του χρόνου και του χώρου. Ενώ κάθε κουλτούρα δίνει έμφαση σε διαφορετικές τακτικές, όλες συγκλίνουν στο να παρουσιάζουν την Ευρώπη ως μια συμβολική και πρακτική κλίμακα δράσης. Για παράδειγμα, οι ειδικοί υποστηρικτές ακολουθούν τις οδηγίες της ΕΕ, συντάσσουν ενημερωτικά δελτία πολιτικής και δημιουργούν δίκτυα όπως το Δίκτυο Φορολογικής Δικαιοσύνης. Αυτό τους ενσωματώνει στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της Ευρώπης και ενισχύει μια κοινή ηπειρωτική ταυτότητα.
- Οι αφηγήσεις των διαφορετικών γενεών διαμορφώνουν την ευρωπαϊκή ταυτότητα. Οι παλαιότεροι ακτιβιστές έχουν συχνά προσωπικές αναμνήσεις για το πώς οι θεσμοί της ΕΕ επέτρεψαν προσοδευτικές μεταρρυθμίσεις και ξεπέρασαν εθνικά αδιέξοδα. Αυτή η ιστορική μνήμη ενισχύει τη σύνδεσή τους με την Ευρώπη. Αντίθετα, οι

Εταίροι του έργου

universität
wien

νεότερες γενιές συχνά συνδέουν την Επιτροπή με τη νεοφιλελεύθερη ορθοδοξία, γεγονός που τους οδηγεί να αμφισβητούν το δυναμικό της Ευρώπης ως χώρου ουσιαστικής αλλαγής και υπονομεύει την αίσθηση της ευρωπαϊκής τους ταυτότητας.

- Πολιτιστικές πρακτικές και κοσμοπολίτικες αγορές. Πέρα από τις επίσημες διαμαρτυρίες, πολλοί ακτιβιστές δημιουργούν «αγορές» σε αστικούς δημόσιους χώρους μέσω της τέχνης, των παραστάσεων και των κοινοτικών συγκεντρώσεων. Αυτοί οι χώροι μετατρέπουν την ανωνυμία των πόλεων σε ζωντανά ευρωπαϊκά φόρουμ. Αυτές οι πολιτιστικές πρακτικές της ιθαγένειας, διαποτισμένες από κοσμοπολίτικο πνεύμα και διευκολυνόμενες από την ψηφιακή συνδεσιμότητα, συνυφαίνουν τοπικά και διακρατικά στοιχεία για να δημιουργήσουν ένα μωσαϊκό κοινών ευρωπαϊκών αξιών.

Συνδέοντας ακτιβιστές, δίκτυα και πολιτιστικές πρακτικές, ο ακτιβισμός προωθεί όχι μόνο συγκεκριμένες αλλαγές πολιτικής, αλλά και μια συλλογική ευρωπαϊκή ταυτότητα. Όπως καταλήγει ο Pleyers (2016), «Όσο περισσότερο πιστεύουν οι ακτιβιστές ότι μπορούν να επηρεάσουν τις πολιτικές της ΕΕ, τόσο πιο Ευρωπαίοι αισθάνονται. Αντίθετα, όσοι είναι πεπεισμένοι ότι οι θεσμοί είναι κλειστοί στην κοινωνία των πολιτών δεν αισθάνονται ιδιαίτερα Ευρωπαίοι». Έτσι, τα κοινωνικά κινήματα γίνονται τόσο το μέσο όσο και το μέτρο της συνεχιζόμενης προσπάθειας της Ευρώπης προς την ολοκλήρωση και τη δημοκρατική ανανέωση.

Εκτός από τα προαναφερθέντα, συγκεκριμένες πρωτοβουλίες της νεολαίας καταδεικνύουν πώς η διασυννοριακή συνεργασία ενισχύει τους δεσμούς μεταξύ των χωρών της ηπείρου και καθιστά την ευρωπαϊκή ταυτότητα απτή. Οι πρωτοβουλίες αυτές βασίζονται σε μοντέλα διακρατικής αλληλεγγύης και κοινής ευρωπαϊκής δράσης. Ένα γνωστό παράδειγμα αυτού είναι τα προγράμματα ανταλλαγής Erasmus+ και eTwinning. Στο πλαίσιο χιλιάδων προγραμμάτων Erasmus+, μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και φοιτητές

Εταίροι του έργου

universität
wien

συνεργάζονται σε πρωτοβουλίες κοινοτικής δράσης, φέρνοντας σε επαφή συνομήλικους από όλες τις χώρες της ΕΕ. Ομοίως, η πλατφόρμα eTwinning επιτρέπει σε ομάδες νέων να σχεδιάσουν υλικό που αντανακλά μια πραγματικά ευρωπαϊκή προοπτική, συνδέοντας τις τάξεις για τη συν-δημιουργία ψηφιακών εκστρατειών σχετικά με την ένταξη ή την ενεργό συμμετοχή των πολιτών.

Ένα άλλο επιτυχημένο παράδειγμα είναι η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Νεολαίας και οι θέσεις ή δράσεις εθελοντισμού του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης. Κατά τη διάρκεια της ετήσιας εκδήλωσης, εκπρόσωποι από πολλά κράτη μέλη συνεργάζονται για την ανάπτυξη στρατηγικών προώθησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τις οποίες στη συνέχεια εφαρμόζουν αμέσως μέσω των τοποθετήσεων του Σώματος Αλληλεγγύης. Αυτές οι τοποθετήσεις προσφέρουν εθελοντική εργασία σε ΜΚΟ που διευθύνονται από νέους σε διάφορες περιοχές και παρέχουν την ευκαιρία για ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε θέματα όπως η ένταξη των προσφύγων, η περιβαλλοντική υπευθυνότητα και η ψηφιακή παιδεία.

Ένα τρίτο παράδειγμα είναι οι «Ημέρες Αλληλεγγύης» που διοργανώνονται από αδελφοποιημένες πόλεις. Αδελφοποιημένες πόλεις όπως το Μπορντό και το Μπιλμπάο, ή το Γκντανσκ και το Λίβερπουλ, διοργανώνουν κοινές εκδηλώσεις, όπως τοιχογραφίες δρόμου, συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης και flash mobs που προωθούν τη δράση για το κλίμα και άλλα θέματα. Αυτές οι εκδηλώσεις μετατρέπουν τις δημοτικές συνεργασίες σε ζωντανά εργαστήρια ενεργός ευρωπαϊκής πολιτειότητας, με τους νέους να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στην ανάπτυξη μιας κοινής πολιτικής κουλτούρας.

Εταίροι του έργου

universität
wien

4. Μέτρηση του αντίκτυπου και διατήρηση της αλλαγής

4.1 Μέθοδοι και εργαλεία αξιολόγησης

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα έργα μαθητικού ακτιβισμού εντός της σχολικής κοινότητας θα ξεκινήσουν με επιτυχία και θα αφήσουν μια διαρκή θετικό αντίκτυπο ως εκπαιδευτικό εργαλείο, μπορεί να αποδειχθεί πολύ χρήσιμη η συνδυαστική χρήση ποσοτικών και ποιοτικών τεχνικών αξιολόγησης. Οι συγκεκριμένες πρακτικές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι οι εξής:

- Διεξαγωγή ερευνών και αξιολογήσεων πριν και μετά. Πριν και μετά από κάθε φάση του έργου, μπορείτε να διανείμετε σύντομα ερωτηματολόγια για να μετρήσετε τις αλλαγές στις γνώσεις, τις στάσεις και την αυτοαποτελεσματικότητα των μαθητών όσον αφορά πολιτικά ζητήματα. Για παράδειγμα, ένα σχολείο θα μπορούσε να ζητήσει από τους μαθητές να αξιολογήσουν την αυτοπεποίθησή τους στην οργάνωση μιας κοινοτικής εκδήλωσης σε κλίμακα 1–5 στην αρχή και, στη συνέχεια, να τους θέσει ξανά τις ίδιες ερωτήσεις στο τέλος του έργου. Η συλλογή αυτών των αποτελεσμάτων αποκαλύπτει σαφή μαθησιακά αποτελέσματα και επισημαίνει τομείς που χρήζουν βελτίωσης σε μελλοντικές πρωτοβουλίες.
- Οι δομημένες συνεδρίες αναστοχασμού αποτελούν ένα άλλο χρήσιμο εργαλείο. Προγραμματίστε τακτικές ανασκοπήσεις με τη μορφή γραπτών ημερολογίων ή καθοδηγούμενων ομαδικών συζητήσεων σε σημαντικά ορόσημα. Για παράδειγμα, μια τάξη που διοργανώνει μια «Ημέρα Αλληλεγγύης» με μια αδελφοποιημένη πόλη σε άλλη χώρα της ΕΕ θα μπορούσε να διεξάγει έναν κύκλο αναστοχασμού αμέσως μετά την εκδήλωση, προκειμένου να καταγράψει τις απόψεις των μαθητών σχετικά με τη διαπολιτισμική επικοινωνία, τις προκλήσεις και την προσωπική ανάπτυξη. Αυτές

Εταίροι του έργου

universität
wien

οι πλούσιες αφηγήσεις συμπληρώνουν τα δεδομένα των ερευνών, αποκαλύπτοντας σημαντικά συναισθήματα και προοπτικές των μαθητών.

- Κύκλοι ανατροφοδότησης από την κοινότητα. Διάφοροι τοπικοί φορείς μπορούν να συμμετέχουν σε φόρουμ ανατροφοδότησης, όπως διοικητικό προσωπικό σχολείων, γονείς, εκπρόσωποι δήμων και συνεργαζόμενες ΜΚΟ. Για παράδειγμα, μετά από μια εκστρατεία ανακύκλωσης που διοργάνωσαν μαθητές, η πρόσκληση του δημάρχου ή του τοπικού συντονιστή διαχείρισης αποβλήτων σε μια συζήτηση στρογγυλής τραπέζης μπορεί να οδηγήσει σε πρακτικές προτάσεις και να ενισχύσει τους δεσμούς με την κοινότητα. Επιπλέον, η διατήρηση μιας διαδικτυακής πύλης ανατροφοδότησης (π.χ. ένα απλό ερωτηματολόγιο Google Form που μοιράζεται στον ιστότοπο του σχολείου) εξασφαλίζει ευρύτερη συμμετοχή της κοινότητας και πιο σχετική ανατροφοδότηση.
- Δημιουργήστε σαφή «εγχειρίδια» που συνοψίζουν επιτυχημένες μεθόδους σε επαναλαμβανόμενα βήματα. Μετά τη διοργάνωση διασυννοριακών εργαστηρίων eTwinning, για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να συντάξουν έναν σύντομο κατάλογο ορθών πρακτικών που καλύπτουν την προώθηση της συνεργασίας, τα πρωτόκολλα εικονικών συναντήσεων και τις ερωτήσεις αξιολόγησης.
- Τα ψηφιακά πορτοφόλια και τα ηλεκτρονικά ενημερωτικά δελτία είναι επίσης χρήσιμα. Ενθαρρύνετε τους μαθητές να δημιουργήσουν ατομικά ή ομαδικά πορτοφόλια, όπως ψηφιακά λευκώματα με φωτογραφίες, αφίσες, αναρτήσεις σε ιστολόγια ή σύντομα βίντεο από κάθε φάση του έργου τους. Συμπληρώστε τα με ένα τακτικό ηλεκτρονικό ενημερωτικό δελτίο (μηνιαίο ή τριμηνιαίο) που να επισημαίνει τα ορόσημα («Προσελκύσαμε 50 νέους εθελοντές!»), να παραθέτει τις σκέψεις των συμμετεχόντων και να παρουσιάζει τις επερχόμενες δραστηριότητες. Αυτές οι

Εταίροι του έργου

universität
wien

χρήσιμες εκδόσεις μπορούν να χρησιμεύσουν ως εργαλεία προώθησης για την ενημέρωση των γονέων και άλλων σχολείων.

- Για να διατηρηθεί η κινητοποίηση των συμμετεχόντων, θα ήταν ενδιαφέρον να δημιουργηθεί ένα «Hall of Fame» για την αναγνώριση των πιο παραγωγικών, ενεργών και εμπνευσμένων μαθητών. Αυτό θα αναγνώριζε τις εξαιρετικές επιδόσεις και θα ενθάρρυνε τον θετικό ανταγωνισμό στο πλαίσιο του έργου.
- Για να διασφαλιστεί ότι η συμμετοχή στον μαθητικό ακτιβισμό έχει απτή αξία, θα ήταν χρήσιμο να εισαχθεί ένα επίσημο Πιστοποιητικό Επιτυχίας. Αυτό το πιστοποιητικό θα αναγνώριζε την ενεργό συμμετοχή του μαθητή στο έργο και τις δεξιότητες που έχει αποκτήσει, όπως η ηγεσία, η ομαδική εργασία και οι δεξιότητες επικοινωνίας. Θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως πολύτιμο αποδεικτικό συμμετοχής και δεξιοτήτων κατά τη μετέπειτα ακαδημαϊκή ή επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

4.2 Στρατηγικές μακροπρόθεσμης δέσμευσης

Τα σχολεία μπορούν να εφαρμόσουν διάφορες στρατηγικές για να μετατρέψουν τα μεμονωμένα προγράμματα σε μια βιώσιμη κουλτούρα συμμετοχής των πολιτών. Η πρώτη, και αναμφισβήτητα πιο αποτελεσματική, πρακτική είναι η ενσωμάτωση του ακτιβισμού στις καθημερινές ρουτίνες. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να προγραμματίζουν μία ώρα την εβδομάδα ως «Λεπτά ενεργού πολιτειότητας», κατά τη διάρκεια των οποίων οι μαθητές θα μπορούσαν να μοιράζονται σύντομες ενημερώσεις σχετικά με τρέχουσες πρωτοβουλίες, όπως ένα πρόγραμμα υπό την καθοδήγηση συμμαθητών για τα ψηφιακά δικαιώματα ή ένα μηνιαίο «Fair Trade Friday». Με την πάροδο του χρόνου, αυτές οι πρακτικές καθιστούν την κοινωνική ευθύνη φυσιολογική, διασφαλίζοντας ότι ο ακτιβισμός γίνεται αναπόσπαστο μέρος της ταυτότητας του σχολείου.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Μια άλλη πρόταση είναι η συμμετοχή σε δίκτυα ευρωπαϊκού επιπέδου. Τα σχολεία μπορούν να υποβάλουν αίτηση για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Erasmus+ KA220: Συνεργασίες (όπως το πρόγραμμα EuroCivic Lab) ή KA210: Συνεργασίες μικρής κλίμακας, που τους επιτρέπει να συνεργάζονται με δύο ή περισσότερα σχολεία σε διαφορετικά κράτη μέλη σε ένα πολυετές ερευνητικό πρόγραμμα δράσης. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να συνεργαστούν για την ανάπτυξη ενός διαδικτυακού εργαλείου για την ολοκληρωμένη εκπαίδευση. Ομοίως, μπορείτε να ενταχθείτε στο Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης για να φιλοξενήσετε εθελοντές μαθητές από το εξωτερικό και να διατηρήσετε μια συνεχή ροή ιδεών και βέλτιστων πρακτικών χρόνο με το χρόνο.

Μια άλλη ιδέα είναι η δημιουργία διασχολικών συνεργασιών και η διοργάνωση ανταλλαγών μεταξύ συνομηλίκων. Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να οργανώνετε εξαμηνιαίες «Διαδικτυακές Σύνοδοι Νέων Πολιτών» με τα σχολεία-εταίρους σας σε άλλες χώρες της ΕΕ. Κατά τη διάρκεια αυτών των συνόδων, αντιπροσωπείες μαθητών θα μπορούσαν να παρουσιάζουν την πρόοδο σε κοινές εκστρατείες (π.χ. τοπικές πρωτοβουλίες κατά της ρητορικής μίσους) και να οργανώνουν εργαστήρια για τα επόμενα βήματα. Αυτές οι επαναλαμβανόμενες εκδηλώσεις θα ενίσχυαν τη λογοδοσία και θα προωθούσαν την πανευρωπαϊκή αλληλεγγύη που διαρκεί πέρα από ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο. Ταυτόχρονα, προσφέρουν στους μαθητές αξέχαστες εμπειρίες.

Είναι επίσης σημαντικό να εμπλακούν οι τοπικές αρχές και οι ηγέτες της κοινότητας. Μόλις ολοκληρωθεί ένα μεγάλο έργο, όπως μια εγκατάσταση δημόσιας τέχνης στη γειτονιά με θέμα την ισότητα, προσκαλέστε τον δήμαρχο ή τον τοπικό σύμβουλο σε μια τελετή λήξης όπου οι μαθητές μπορούν να παρουσιάσουν τα ευρήματά τους και να διατυπώσουν συστάσεις πολιτικής. Για παράδειγμα, μια έκθεση μαθητών σχετικά με τη μείωση της σπατάλης τροφίμων θα μπορούσε να παρουσιαστεί επίσημα στο δημοτικό τμήμα περιβάλλοντος, αποδεικνύοντας πώς ο σχολικός ακτιβισμός μπορεί να επηρεάσει τη λήψη αποφάσεων στον πραγματικό κόσμο.

Εταίροι του έργου

universität
wien

5. Επιτάχυνση της κοινωνικής αλλαγής και εμφάθυνση της ευρωπαϊκής ενότητας

5.1 Σχεδιασμός πλαισίων ακτιβισμού σε επίπεδο σχολείου

Ο ακτιβισμός στην εκπαίδευση δεν αφορά μόνο την ευαισθητοποίηση ή τη διδασκαλία των μαθητών σχετικά με τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, αλλά και την παροχή της δυνατότητας να σκέφτονται κριτικά, να ενεργούν δημιουργικά και να έχουν θετική επίδραση στον κόσμο γύρω τους. Μέσω της ενσωμάτωσης του ακτιβισμού στο πρόγραμμα σπουδών, οι μαθητές μπορούν να καλλιεργήσουν τις ικανότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για να εξελιχθούν σε ενημερωμένους και ενεργούς πολίτες. Επιπλέον, μπορούν να δημιουργήσουν ευκαιρίες για να ασκήσουν άμεση και ευεργετική επιρροή στον εαυτό τους, στις κοινότητές τους και στον κόσμο γενικότερα (Oreopoulos, 2023).

Επιπλέον, ο ακτιβισμός στην εκπαίδευση προσφέρει ποικίλα και ευρύτατα οφέλη. Για τους μαθητές, το να είναι ακτιβιστές μπορεί να τους βοηθήσει να αναπτύξουν αντοχή και αίσθηση κατεύθυνσης, καθώς και να τους προσφέρει τις ικανότητες και την κατανόηση που χρειάζονται για να αναλάβουν ωφέλιμες δράσεις με σκοπό τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου. Για τους εκπαιδευτικούς, ο ακτιβισμός μπορεί να διευκολύνει τη δημιουργία ελκυστικών και ουσιαστικών μαθησιακών εμπειριών, εκτός από το να παρέχει ευκαιρίες στους μαθητές να καλλιεργήσουν ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων και γνώσεων. Και για την κοινότητα στο σύνολό της, οι εκστρατείες στα σχολεία μπορούν να βοηθήσουν στην καλλιέργεια μιας νέας γενιάς ενημερωμένων και ενεργών πολιτών που είναι πιο προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα του αύριο (Oreopoulos, 2023).

Ωστόσο, η εφαρμογή του κοινωνικού ακτιβισμού στο πλαίσιο της σχολικής εκπαίδευσης απαιτεί μια διαρκή και κυκλική μετάβαση από την τάξη στην κοινότητα και αντίστροφα, με βάση την αναγνώριση ότι η τάξη προσφέρει έναν περιορισμένο χώρο για την καλλιέργεια της κοινωνικής συνείδησης. Αν οι μαθητές πρόκειται να αποκτήσουν το πλήρες φάσμα των

Εταίροι του έργου

δεξιοτήτων και των εργαλείων που θα χρειαστούν, είναι απαραίτητο η μάθησή τους να εκτείνεται πέρα από τα όρια της τάξης (Haisraeli, 2018).

Ενώ η πρακτική εμπειρία είναι αναμφίβολα πολύτιμη, δεν αρκεί από μόνη της. Είναι αυτή η κίνηση που βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν την απαραίτητη κοινωνική και εκπαιδευτική συνείδηση. Η επίγνωση που αναπτύσσεται μέσα από τη συνεχή μετάβαση μεταξύ τάξης και κοινότητας καλλιεργεί το ενδιαφέρον για εναλλακτικούς τρόπους σκέψης, πυροδοτεί ένα πάθος για την εξερεύνηση μη συμβατικών τρόπων σκέψης και την καλλιέργεια της στοχαστικής και κριτικής παρατήρησης, η οποία, με τη σειρά της, οδηγεί στον κοινωνικό ακτιβισμό. Οι μαθητές εξετάζουν προσεκτικά την πραγματικότητά τους και αναρωτιούνται γιατί τα πράγματα είναι όπως είναι. Αυτού του είδους η κριτική παρατήρηση στρέφεται προς τα έξω, στην κοινότητα, αλλά και προς τα μέσα, με αποτέλεσμα την προσωπική ανάπτυξη και εξέλιξη. Τα μαθήματα που βασίζονται στον ακτιβισμό ενσωματώνουν επίσης δυναμικές ομάδες και δραστηριότητες αναστοχασμού. Οι μαθητές εξασκούνται και αποκτούν δεξιότητες που τους βοηθούν να εξετάσουν τις δικές τους αξίες και αρχές καθώς αντιμετωπίζουν διάφορα σύνθετα ζητήματα κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους κατάρτισης (Haisraeli, 2018).

Επομένως, τίθεται το ερώτημα πώς μπορεί να ενσωματωθεί ο ακτιβισμός στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους, από απλές δραστηριότητες και έργα έως πιο οργανωμένα προγράμματα και πρωτοβουλίες. Ο αναγνώστης μπορεί να βρει μερικά χρήσιμα παραδείγματα παρακάτω. Περισσότερες ιδέες, οδηγίες και δραστηριότητες βήμα προς βήμα μπορείτε να βρείτε στην ενότητα με τίτλο «Ευρωπαϊκή Ταυτότητα & Κοινωνικός Ακτιβισμός: Δραστηριότητες & Σχέδια Μαθήματος» στο «Εργαλειοθήκη Μαθητών» (WP3) του έργου EuroCivic Lab.

Μια ιδέα είναι η σύσταση ειδικών επιτροπών δράσης ή μαθητικών συλλόγων. Δημιουργήστε επίσημες επιτροπές ακτιβισμού, όπως ένα «Συμβούλιο Κοινωνικής Δικαιοσύνης» ή έναν «Σύλλογο Πράσινης Δράσης», με σαφώς καθορισμένους ρόλους, όπως πρόεδρος, υπεύθυνος

Εταίροι του έργου

universität
wien

επικοινωνίας και συντονιστής εκδηλώσεων. Συντάξτε ένα απλό καταστατικό για κάθε σύλλογο που να περιγράφει την αποστολή, τα κριτήρια συμμετοχής και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Διοργανώστε τριμηνιαίες εκλογές ή υποβάλετε αιτήσεις για την εναλλαγή της ηγεσίας. Ζητήστε από κάθε επιτροπή να υποβάλλει ένα σύντομο μηνιαίο «σχέδιο δράσης» που να περιλαμβάνει στόχους, χρονοδιαγράμματα και ανάγκες σε πόρους. Κάθε επιτροπή θα πρέπει να περιλαμβάνει εκπροσώπους από διαφορετικές ομάδες μαθητών (π.χ. άλλες τάξεις) και θεματικές περιοχές, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι πρωτοβουλίες αντανακλούν τα ποικίλα ενδιαφέροντα των μαθητών και δημιουργούν διαθεματική δυναμική.

Μια άλλη ιδέα δραστηριότητας είναι η δημιουργία ενός μηχανισμού ανάπτυξης ηγετικών ικανοτήτων. Εφαρμόστε ένα πρόγραμμα καθοδήγησης στο οποίο έμπειροι μαθητές ακτιβιστές («έμπειροι μαθητές-μέντορες») καθοδηγούν τους νεοεισερχόμενους μέσω μικρών εκπαιδευτικών ενοτήτων σχετικά με τον σχεδιασμό έργων, τη δημόσια ομιλία και την επίλυση συγκρούσεων. Οργανώστε το πρόγραμμα σε κύκλους 6 εβδομάδων. Κατά τη διάρκεια της πρώτης εβδομάδας, οι συμμετέχοντες θέτουν στόχους. Κατά τη διάρκεια των εβδομάδων 2 έως 4, οι συμμετέχοντες παρακολουθούν εκ περιτροπής εργαστήρια σχετικά με τη διευκόλυνση, τη συγκέντρωση κεφαλαίων και τα μέσα ενημέρωσης. Κατά τη διάρκεια της^{5ης} εβδομάδας, οι συμμετέχοντες εξετάζουν τα προσχέδια των προτάσεων των άλλων. Κατά τη διάρκεια της^{6ης} εβδομάδας, οι συμμετέχοντες κάνουν δημόσιες παρουσιάσεις και λαμβάνουν ανατροφοδότηση. Εναλλάξτε τα ζεύγη μέντορα-καθοδηγούμενου κάθε εξάμηνο για να καλλιεργήσετε νέες προοπτικές και να διασφαλίσετε τη θεσμική μνήμη.

Μπορείτε επίσης να προγραμματίσετε τακτικές εκδηλώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους. Προγραμματίστε τριμηνιαίες παρουσιάσεις ακτιβισμού, όπως συνελεύσεις ή εκθέσεις, όπου κάθε επιτροπή μπορεί να παρουσιάσει τα πρόσφατα έργα, τα αποτελέσματα και τα σχέδιά της για το μέλλον. Διοργανώστε μια συνέλευση κάθε τρίμηνο για να αναδείξετε το «Η δράση του πολίτη στο επίκεντρο», με αφίσες μαθητών και βίντεο μαρτυριών, καθώς και μια «αγορά» με περίπτερα ιδεών όπου οι επισκέπτες μπορούν να

Εταίροι του έργου

universität
wien

εγγραφούν για εθελοντική εργασία. Προσκαλέστε γονείς, τοπικούς φορείς και αποφοίτους για να γιορτάσετε δημόσια τις επιτυχίες και να ενισχύσετε την ταυτότητα του σχολείου ως κόμβου κοινωνικής συμμετοχής.

Μια άλλη σημαντική πρακτική είναι η ενσωμάτωση του ακτιβισμού στην κουλτούρα του σχολείου. Συντάξτε ένα συνοπτικό σχολικό маниφέστο για την κοινωνική ευθύνη, αναρτήστε το σε εμφανές σημείο στους διαδρόμους και στον ιστότοπο και αναφερθείτε σε αυτό στις συνεδριάσεις του προσωπικού. Ενσωματώστε μια μηνιαία «ενότητα αξιών» στο ενημερωτικό δελτίο του σχολείου που να αναδεικνύει μια φράση από το маниφέστο μαζί με μια ιστορία για το πώς οι μαθητές έχουν ενσωματώσει αυτή την αξία. Συμπεριλάβετε μια στήλη «Φωνή των Μαθητών» που να προσκαλεί σε προβληματισμό σχετικά με τη σχέση μεταξύ ακτιβισμού και καθημερινής σχολικής ζωής. Η ενσωμάτωση αυτών των σημείων επαφής στα τακτικά κανάλια επικοινωνίας διασφαλίζει ότι κάθε μέλος της κοινότητας βλέπει τον ακτιβισμό ως μέρος της βασικής αποστολής του ιδρύματος.

Επιπλέον, προτείνεται να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες συμβουλές. Πρώτον, η ενσωμάτωση της μάθησης, του αναστοχασμού και της ανταλλαγής εμπειρογνωμοσύνης θα πρέπει να αποτελεί θεμελιώδη πτυχή όλων των συναντήσεων, με τη διοργάνωση εκ περιτροπής μίνι-εργαστηρίων σχετικά με βασικές δεξιότητες και ζητήματα. Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει στα ενδιαφέροντα των φοιτητών να λειτουργήσουν ως κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη της ομάδας. Δεύτερον, είναι επιτακτική ανάγκη να αντικατασταθεί η στάση «είμαστε εδώ για να βοηθήσουμε» με μια στάση αμοιβαίας δέσμευσης, όπου οι συμμετέχοντες αντιμετωπίζονται ως μαθητευόμενοι και συνεργάτες και όχι ως σωτήρες. Επιπλέον, είναι απαραίτητο να αναζητηθούν υπάρχουσες κοινοτικές προσπάθειες πριν από την έναρξη νέων πρωτοβουλιών (Erickson, 2021).

Για να διασφαλιστεί ο συμπεριληπτικός χαρακτήρας του μοντέλου, είναι απαραίτητο να υπάρχει μια πολυμορφική ομάδα ηγεσίας και να ενισχύονται σκόπιμα οι απόψεις που δεν ακούγονται. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω προσκεκλημένων ομιλητών, ειδικών

Εταίροι του έργου

universität
wien

εκδηλώσεων ή ειδικών χρονικών διαστημάτων για συζήτηση. Επιπλέον, συνιστάται ο διορισμός ενός υπεύθυνου για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προκειμένου να αναπτυχθούν δεξιότητες συνηγορίας του 21ου αιώνα. Επιπλέον, είναι επιτακτική ανάγκη να αντιμετωπίζονται οι αποτυχίες ως φυσικό μέρος της μαθησιακής διαδικασίας, προβλέποντας και αναλύοντας τις αποτυχίες, δίνοντας εποικοδομητικές απαντήσεις στην κριτική και ασκώντας λογοδοσία σε περιπτώσεις βλάβης. Τέλος, οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να αξιοποιήσουν τα μοναδικά πλεονεκτήματα των μαθητών τους, ενδυναμώνοντάς τους να αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις, να ηγούνται μεγάλων έργων και να μαθαίνουν μαζί με τους συμμαθητές τους. Αυτή η προσέγγιση καλλιεργεί γνήσια αίσθηση ιδιοκτησίας και διαρκή ακτιβισμό (Erickson, 2021).

5.2 Προώθηση της διαθεματικής συνέργειας

Για να ενισχυθεί ο αντίκτυπος του σχολικού ακτιβισμού, είναι ζωτικής σημασίας να ενσωματωθούν θέματα κοινωνικής δικαιοσύνης και πολιτικής αγωγής σε κάθε ακαδημαϊκό κλάδο. Αυτό θα μετατρέψει κάθε τάξη σε έναν χώρο που προάγει την κριτική εμπλοκή και τη συλλογική δράση. Και πάλι, οι αναγνώστες μπορούν να βρουν περισσότερες δραστηριότητες βήμα προς βήμα στην ενότητα «Ευρωπαϊκή Ταυτότητα & Κοινωνικός Ακτιβισμός: Δραστηριότητες & Σχέδια Μαθήματος» (WP3). Παρακάτω, παρουσιάζουμε μερικά παραδείγματα για το πώς στοιχεία ακτιβισμού μπορούν να ενσωματωθούν σε διάφορα σχολικά μαθήματα, ώστε να δώσουμε στους εκπαιδευτικούς μια ιδέα για τις δυνατότητες.

Παραδείγματα διαθεματικής ενσωμάτωσης δραστηριοτήτων ακτιβισμού (Riotutar, 2019):

- Μαθηματικά και γνώση δεδομένων:

Ασκήσεις κατάρτισης προϋπολογισμού εκστρατείας: Συγκρίνετε μοντέλα χρηματοδότησης (crowdfunding έναντι αιτήσεων επιχορήγησης) για να μάθετε σχετικά με τα ποσοστά, το κόστος μονάδας και την ανάλυση νεκρού σημείου.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Συνηγορία βάσει δεδομένων: Αναθέστε σε ομάδες τη συλλογή τοπικών δεδομένων έρευνας σχετικά με ένα κοινωνικό ζήτημα και, στη συνέχεια, χρησιμοποιήστε στατιστικά εργαλεία όπως μέσοι όροι, διάμεσοι και διαγράμματα για να διατυπώσετε συστάσεις πολιτικής βάσει τεκμηρίων.

- Γλώσσα, Λογοτεχνία και πειστική επικοινωνία:

Εργαστήρια δημοσίευσης: Συνεργαστείτε για να γράψετε άρθρα γνώμης για το σχολικό ενημερωτικό δελτίο ή την τοπική εφημερίδα, διδάσκοντας ρητορικές στρατηγικές (ήθος, πάθος και λόγος) και συντακτικές συμβάσεις.

Αφήγηση ιστοριών για την αλλαγή: Χρησιμοποιήστε αποσπάσματα από αυτοβιογραφίες ή προφορικές ιστορίες για να εξερευνήσετε αφηγήσεις ακτιβισμού σε πρώτο πρόσωπο, από μαρτυρίες προσφύγων έως αφηγήσεις κινημάτων αλληλεγγύης της ΕΕ, και καθοδηγήστε τους μαθητές στη σύνθεση των δικών τους μονολόγων ή ψηφιακών ιστοριών που καλούν σε δράση.

- Επιστήμη και περιβαλλοντική ηθική:

Κοινωνικο-επιστημονική έρευνα: Σχεδιάστε εργαστηριακά πειράματα (π.χ. παρακολούθηση ρύπανσης του εδάφους) με βάση τοπικές περιβαλλοντικές υποθέσεις. Ενθαρρύνετε τους μαθητές να συζητήσουν τις ηθικές τους ευθύνες και να προτείνουν τρόπους αποκατάστασης του περιβάλλοντος.

Έργα μοντελοποίησης του κλίματος: Ενσωματώστε κλιματικά δεδομένα στα μαθήματα φυσικής ή γεωγραφίας και ζητήστε από τους μαθητές να προσομοιώσουν το αποτύπωμα άνθρακα και να σχεδιάσουν σχολικά προγράμματα μείωσης των εκπομπών.

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Κοινωνικές επιστήμες και ιστορικό πλαίσιο:

Μελέτες περιπτώσεων ευρωπαϊκού ακτιβισμού: Συν-συγγραφή μιας ενότητας που εξετάζει ιστορικά κινήματα, από τις διακρατικές διαμαρτυρίες του 1968 έως τις απεργίες #FridaysForFuture του 2018-19, λαμβάνοντας υπόψη τα αίτια, τις τακτικές και τα αποτελέσματά τους. Ενθάρρυνση των μαθητών να χαρτογραφήσουν τις συνδέσεις μεταξύ εθνικών εκστρατειών και αλλαγών πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ.

Συζητήσεις με παιχνίδι ρόλων: Αναπαραστήστε βασικές συζητήσεις της ΕΕ (π.χ. διαπραγματεύσεις συνθηκών ή αποφάσεις του ΔΕΚ) σε ένα εικονικό κοινοβούλιο. Αναθέστε σε κάθε μαθητή μια ιστορική προσωπικότητα ή μια θέση που εκπροσωπεί μια χώρα, ώστε να εμβαθύνουν την κατανόησή τους για τις πολιτικές διαστάσεις του ακτιβισμού.

- Καλλιτεχνική και πολιτιστική αντανάκλαση:

Εγκαταστάσεις τέχνης διαμαρτυρίας: Οι μαθητές μπορούν να σχεδιάσουν και να εκθέσουν αφίσες σε μια «Γκαλερί Ακτιβισμού» που θα αλλάζει περιοδικά.

Συνεργασίες μουσικής και προφορικού λόγου: Οι καθηγητές μουσικής και γλωσσών μπορούν να συνεργαστούν για να διοργανώσουν εργαστήρια σύνθεσης ύμνων ή ποιητικής σλαμ, εστιάζοντας σε πολιτικά ζητήματα. Αυτά τα εργαστήρια θα κορυφωθούν με μια ανοιχτή μουσική βραδιά, γιορτάζοντας τις πολυγλωσσικές και πολυπολιτισμικές εκφράσεις αλληλεγγύης.

- Συν-εκπαίδευση και συνεργασία σε έργα:

Διεπιστημονικά «εργαστήρια δράσης»: Επίσημες ομάδες συνδιδασκαλίας (π.χ. μαθηματικά και κοινωνικές επιστήμες, φυσικές επιστήμες, γλώσσα και λογοτεχνία) καθοδηγούν ομάδες μαθητών σε «προκλήσεις αλλαγής» διάρκειας ενός εξαμήνου,

Εταίροι του έργου

universität
wien

κατά τις οποίες εντοπίζουν ένα τοπικό ζήτημα, το ερευνούν, αναπτύσσουν μια εκστρατεία και παρουσιάζουν τόσο ποσοτικά έργα όσο και αφηγηματικές εκκλήσεις.

Συνεργασίες έρευνας μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών: Οι εκπαιδευτικοί καθοδηγούν μικρές ομάδες σε ερευνητικά έργα δράσης, όπως η αξιολόγηση της προσβασιμότητας του σχολείου για μαθητές με αναπηρίες, χρησιμοποιώντας μεθόδους όπως έρευνες, αρχιτεκτονική ανάλυση και αναθεώρηση πολιτικών, και καταλήγοντας σε κοινές συστάσεις προς τη διοίκηση.

Εταίροι του έργου

universität
wien

6. Εκπαιδευτικές και μεθοδολογικές συστάσεις

6.1 Διδακτικές στρατηγικές

Η διδασκαλία είναι μια μεγάλη δύναμη. Προκειμένου να καθοδηγήσετε τους μαθητές σας από την ευαισθητοποίηση στη δράση, προτείνουμε τις ακόλουθες πρακτικές που βοηθούν στη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη:

- **Εισαγωγικές παρουσιάσεις και καθοδηγούμενες συζητήσεις:** Μπορείτε να ξεκινήσετε με μια σύντομη, εστιασμένη διάλεξη που εξηγεί τι είναι ο ακτιβισμός, ποιες δραστηριότητες περιλαμβάνει, πώς έχει εξελιχθεί κατά τη διάρκεια των δεκαετιών, καθώς και τον σκοπό και τα αποτελέσματά του. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε υλικό από τα θεωρητικά τμήματα αυτού του εγχειριδίου, καθώς και από τα άλλα εγχειρίδια του Teachers' Training Kit (WP2) του έργου EuroCivic Lab. Μπορείτε επίσης να εμπλουτίσετε τη διάλεξή σας με οπτικοακουστικό υλικό, το οποίο μπορείτε να βρείτε παρακάτω ή μέσω δικής σας αναζήτησης στο διαδίκτυο. Μετά τη διάλεξη, μπορείτε να οργανώσετε μια ανοιχτή συζήτηση. Αυτό θα σας επιτρέψει να διερευνήσετε βασικά ερωτήματα με τους μαθητές σας και να τους ενθαρρύνετε να διατυπώσουν και να υπερασπιστούν τις θέσεις τους. Μερικά παραδείγματα τέτοιων ερωτημάτων είναι:
 - Ποιες υποθέσεις υποκρύπτονται πίσω από τους στόχους αυτού του κινήματος;
 - Πώς μπορεί να βιώνουν αυτό το ζήτημα οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι;
 - Με ποιους τρόπους μπορούν οι ατομικές δράσεις να μετατραπούν σε συλλογικό αντίκτυπο;
 - Πώς η εξουσία και τα προνόμια διαμορφώνουν το ποιος ηγείται και ποιος ακολουθεί;
 - Ποια ηθικά διλήμματα προκύπτουν κατά την επιδίωξη κοινωνικής αλλαγής;

Εταίροι του έργου

- Πώς ισορροπούμε την επείγουσα ανάγκη με την συμπεριληπτικότητα στις ακτιβιστικές εκστρατείες;
- Πότε, αν ποτέ, δικαιολογείται η πολιτική ανυπακοή;
- **Μάθηση με βάση τα έργα:** Πρόκειται για μια ευρέως διαδεδομένη εκπαιδευτική πρακτική που είναι επίσης εξαιρετικά αποτελεσματική. Σε αυτή την περίπτωση, οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες και εργάζονται πάνω σε ένα συγκεκριμένο πραγματικό κοινωνικό ή περιβαλλοντικό ζήτημα κατά τη διάρκεια ενός εξαμήνου. Κάθε ομάδα προσδιορίζει το ζήτημα που επιθυμεί να αντιμετωπίσει και καταρτίζει ένα σχέδιο δράσης που περιλαμβάνει στόχους, χρονοδιαγράμματα, προϋπολογισμό και οτιδήποτε άλλο σκεφτούν οι μαθητές. Στη συνέχεια, πραγματοποιούν τουλάχιστον μία συγκεκριμένη δραστηριότητα, όπως μια συλλογή υπογραφών από την τάξη ή ολόκληρο το σχολείο, εκδηλώσεις-έκπληξη ή εκστρατείες ευαισθητοποίησης. Μπορείτε επίσης να ενσωματώσετε ενδιάμεσα σημεία ελέγχου για έρευνα, logistics, προβολή και αξιολόγηση, επιτρέποντας στους μαθητές να εξασκηθούν στον επαναληπτικό σχεδιασμό, τη συνεργατική επίλυση προβλημάτων και την προσαρμοστική ηγεσία.
- **Προσομοιώσεις ρόλων:** Μια πολύ ενδιαφέρουσα πρακτική είναι η ανάληψη ρόλων, την οποία οι μαθητές συνήθως απολαμβάνουν να εφαρμόζουν, καθώς θυμίζει θεατρικό έργο. Για παράδειγμα, μπορείτε να οργανώσετε εικονικές διαμαρτυρίες ή συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να αναθέσετε συγκεκριμένους ρόλους σε κάθε μαθητή. Αυτοί οι ρόλοι μπορεί να περιλαμβάνουν διοργανωτές, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, μέσα ενημέρωσης και μέλη της αντιπολίτευσης. Κάθε ρόλος έχει το δικό του πλαίσιο επιχειρημάτων για τη διαπραγμάτευση αιτημάτων, την έκφραση δηλώσεων και τη διαχείριση της κατάστασης. Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε κάρτες σεναρίων για να προκαλέσετε τους μαθητές να επινοήσουν

Εταίροι του έργου

universität
wien

στρατηγικές υπό πίεση και να εξασκηθούν στον πειστικό διάλογο. Μερικές από αυτές τις κάρτες είναι οι εξής:

- Είστε εκπρόσωπος της νεολαίας σε ακρόαση του δημοτικού συμβουλίου σχετικά με την απαγόρευση των πλαστικών μίας χρήσης. Παρουσιάστε την άποψή σας και διαπραγματευτείτε με περιβαλλοντικές ομάδες και τοπικούς επιχειρηματίες.
 - Σας έχει ζητηθεί να μεσολαβήσετε μεταξύ δύο ομάδων μαθητών: η μία απαιτεί αυστηρότερες μεταρρυθμίσεις στον κώδικα ενδυμασίας και η άλλη ανησυχεί για τη διατήρηση της σχολικής παράδοσης. Βρείτε κοινό έδαφος και προτείνετε μια συμβιβαστική πολιτική.
 - Ως εθελοντής σε ένα πανευρωπαϊκό κοινοβούλιο νεολαίας, πρέπει να συντάξετε μια κοινή δήλωση σχετικά με τα δικαιώματα ψηφιακής ιδιωτικότητας, η οποία θα εξισορροπεί τις ανησυχίες για την εθνική ασφάλεια με τις προσωπικές ελευθερίες.
 - Συντονίζετε μια διαμαρτυρία τύπου flash mob, αλλά σας έχει αρνηθεί η άδεια. Σχεδιάστε μια εναλλακτική ειρηνική δράση που θα τραβήξει την προσοχή των μέσων ενημέρωσης και θα μεταδώσει το μήνυμά σας.
 - Είστε μέλος μιας διακρατικής φοιτητικής αντιπροσωπείας που συναντάται με αξιωματούχους της ΕΕ για να συζητήσει το αυξανόμενο πρόβλημα της ανεργίας των νέων. Περιγράψτε τα αιτήματά σας και προβλέψτε τα αντίθετα επιχειρήματα.
- **Ανάλυση περιπτώσιολογικών μελετών:** Μια άλλη ενδιαφέρουσα προσέγγιση είναι η ανάλυση πραγματικών ιστοριών και γεγονότων. Μπορείτε να εξετάσετε μαζί με τους μαθητές σας τη ζωή και το έργο επιδραστικών ακτιβιστών, όπως η Ρόζα Παρκς και η Μαλάλα Γιουσάφζαι, ή συνασπισμών σε επίπεδο ΕΕ, όπως η ομάδα πίεσης για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Σχηματίστε ομάδες μαθητών, καθεμία από τις οποίες

Εταίροι του έργου

universität
wien

θα μελετήσει μια περίπτωση και θα την παρουσιάσει στην τάξη, συζητώντας τις σχετικές στρατηγικές, τα εμπόδια και τα αποτελέσματα.

6.2 Ψηφιακά εργαλεία και πόροι

Παρακάτω παρατίθενται ορισμένοι χρήσιμοι διαδικτυακοί πόροι και εργαλεία όπου εσείς, οι συνάδελφοί σας και οι μαθητές σας μπορείτε να εξερευνήσετε υλικό, πρακτικές και νέα σχετικά με την συμμετοχή και την εμπλοκή των πολιτών:

EU Learn (Πύλη ηλεκτρονικής μάθησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής): Πρόκειται για μια κεντρική πλατφόρμα που προσφέρει δωρεάν μαθήματα, τα οποία μπορείτε να παρακολουθήσετε με τον δικό σας ρυθμό, σχετικά με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τη χάραξη πολιτικής και τις δεξιότητες ενεργού πολίτη.

<https://europa.eu/elearning/>

Πύλη Νεολαίας της ΕΕ: Η ενιαία πύλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους νέους περιλαμβάνει ευκαιρίες εθελοντισμού, επιχορηγήσεις και αναλυτικούς οδηγούς για τη σύνταξη αναφορών και πρωτοβουλιών πολιτών.

<https://europa.eu/youth/>

Εικονικές προσομοιώσεις Model European Union (MEU): Διαδραστικά περιβάλλοντα παιχνιδιού ρόλων. Οι μαθητές αναλαμβάνουν ρόλους ευρωβουλευτών ή μελών της Επιτροπής. Διαπραγματεύονται οδηγίες του πραγματικού κόσμου. Αυτό λαμβάνει χώρα σε πολύγλωσσες αίθουσες συζήτησης με συντονιστή.

https://www.eeas.europa.eu/delegations/united-states-america/model-eu_en?s=253

Κοινότητα eTwinning: Πρόκειται για ένα ασφαλές διαδικτυακό δίκτυο που συνδέει εκπαιδευτικούς και τάξεις σε όλη την Ευρώπη. Τους επιτρέπει να σχεδιάζουν από κοινού και

Εταίροι του έργου

universität
wien

να διαχειρίζονται διαπολιτισμικά έργα σχετικά με κοινωνικά ζητήματα, ενώ τους παρέχει ενσωματωμένα εργαλεία σχεδιασμού.

<https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning>

Πύλη του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης: Πρόκειται για μια πύλη πρόσβασης σε θέσεις εθελοντισμού που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, οι οποίες συνδυάζονται με ηλεκτρονικά μαθήματα σχετικά με τη διαχείριση έργων, τη διαπολιτισμική επικοινωνία και τις βέλτιστες πρακτικές κοινοτικών συνεργασιών.

https://europa.eu/youth/solidarity_en

YouthWiki: Διατίθεται μια συνεργατική βάση γνώσεων που περιγράφει λεπτομερώς τις εθνικές πολιτικές για τη νεολαία, τα πλαίσια συμμετοχής και μελέτες περιπτώσεων για φοιτητές ακτιβιστές και εκπαιδευτικούς.

<https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki>

Ευρωπαϊκή Κοινότητα Δημοκρατικής Εκπαίδευσης: Η EUDEC είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που προωθεί τη δημοκρατική εκπαίδευση ως ένα αποτελεσματικό μοντέλο για όλα τα δημοκρατικά κράτη. Στα μέλη της περιλαμβάνονται άτομα, σχολεία και ιδρύματα από όλη την Ευρώπη που διαθέτουν δεκαετίες εμπειρίας στη δημοκρατική εκπαίδευση.

<https://eudec.org/>

Εταίροι του έργου

universität
wien

6.3 Καινοτόμες μαθησιακές προσεγγίσεις

Παράλληλα με τις προαναφερθείσες διδακτικές πρακτικές, οι οποίες ενσωματώνουν τον κοινωνικό ακτιβισμό στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να εφαρμόσουν τις ακόλουθες καινοτόμες μαθησιακές προσεγγίσεις:

- **Παιχνιδοποίηση:** Μπορείτε να εφαρμόσετε ένα σύστημα πόντων και διακριτικών, στο οποίο οι μαθητές κερδίζουν πόντους και ανεβαίνουν επίπεδο όσο περισσότερες κοινωνικές δράσεις πραγματοποιούν. Αυτές οι δράσεις μπορεί να περιλαμβάνουν τη σύνταξη μιας πρότασης πολιτικής, την πρόσληψη εθελοντών ή τη διοργάνωση ενός εργαστηρίου μεταξύ συνομηλίκων. Αυτοί οι πόντοι μπορούν να καταγράφονται σε έναν «Πίνακα Προόδου Κοινωνικής Συμμετοχής» (ή όπως αλλιώς επιλέξετε να τον ονομάσετε), όπου μπορείτε να παρακολουθείτε την πρόοδο, να ενθαρρύνετε τον φιλικό ανταγωνισμό και να γιορτάζετε τα ορόσημα. Εδώ μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν κάρτες αποστολών, όπως «Συνέντευξη με έναν τοπικό σύμβουλο» ή «Διοργάνωση συζήτησης για την ψηφιακή ιδιωτικότητα», τις οποίες οι μαθητές μπορούν να ολοκληρώσουν για να λάβουν ανταμοιβές, όπως προτεραιότητα στον προγραμματισμό εκδηλώσεων ή δημόσια αναγνώριση.
- **Εργαστήρια βιωματικής μάθησης:** Μια άλλη ενδιαφέρουσα προσέγγιση περιγράφεται στο Εγχειρίδιο Μεθοδολογίας Ζωντανό Εργαστήριο (Living Lab) του Εκπαιδευτικού Πακέτου για Εκπαιδευτικούς (WP2). Ένα απλό παράδειγμα είναι η οργάνωση μικρών ομάδων μαθητών για τη διεξαγωγή ερευνών στις γειτονιές τους. Εκεί, θα μπορούσαν να μελετήσουν τη ρύπανση του περιβάλλοντος στην περιοχή, τη διαθεσιμότητα ανοιχτών δημόσιων χώρων και τις ελλείψεις στις κοινωνικές υπηρεσίες. Τα αποτελέσματα αναλύονται στη συνέχεια στην τάξη, μετά την οποία προτείνονται λύσεις. Μια άλλη ιδέα είναι η οργάνωση επισκέψεων σε τοπικές ΜΚΟ, δημοτικές συνελεύσεις ή πολιτιστικά κέντρα. Εκεί, οι μαθητές μπορούν να

Εταίροι του έργου

παρατηρήσουν πώς λειτουργούν τα πράγματα, να πραγματοποιήσουν συνεντεύξεις και να μάθουν για πραγματικές λύσεις σε κοινωνικά προβλήματα.

- **Εργαστήρια υπό την καθοδήγηση συμμαθητών και μικροδιδασκαλία:** Θα μπορούσατε να ενθαρρύνετε τους μαθητές να διεξάγουν έρευνα και να δημιουργήσουν σύντομο εκπαιδευτικό υλικό για τους συμμαθητές τους. Τα θέματα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν βασικές δεξιότητες διαπραγμάτευσης για ακτιβιστές ή τον τρόπο σύνταξης αναφορών.

6.4 Μέθοδοι αξιολόγησης

Η αξιολόγηση και η ανασκόπηση των αποτελεσμάτων μετά από κάθε δραστηριότητα είναι μια σημαντική διαδικασία που μας βοηθά να βελτιώσουμε την υλοποίηση κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Παρακάτω θα βρείτε προτεινόμενες μεθοδολογίες που συνδυάζουν παραδοσιακά μέτρα με προσεγγίσεις βασισμένες στις ικανότητες και προσανατολισμένες στην κοινότητα:

- **Διαμορφωτικοί έλεγχοι:** Χρησιμοποιήστε σύντομα «ερωτηματολόγια εξόδου» μετά από κάθε δραστηριότητα. Για παράδειγμα, ζητήστε από τους μαθητές να συνοψίσουν σε μία πρόταση τι έμαθαν και τι τους εντυπωσίασε περισσότερο. Αυτό σας επιτρέπει να παρακολουθείτε την κατανόησή τους σε πραγματικό χρόνο.
- **Τελική αξιολόγηση έργων:** Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια ρουμπρίκα αξιολόγησης για να αξιολογηθεί κάθε έργο στο τέλος, με βαθμολόγηση διαφορετικών διαστάσεων του έργου. Αυτές οι διαστάσεις περιλαμβάνουν την μεθοδολογική αρτιότητα της έρευνας, τη συνοχή της στρατηγικής, τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων και την ποιότητα της αναστοχαστικής σκέψης. Για παράδειγμα, μια κοινοτική αναφορά

Εταίροι του έργου

θα μπορούσε να αξιολογηθεί με βάση τη σαφήνεια του μηνύματός της, τον βαθμό στον οποίο υποστηρίζεται από δεδομένα, το εύρος της συμμαχίας της και τον βαθμό στον οποίο επιτυγχάνει αποτελέσματα βασισμένα σε αποδεικτικά στοιχεία.

- **Δημόσια ομιλία:** Δημιουργήστε μια λίστα ελέγχου που περιλαμβάνει σημεία όπως η οπτική επαφή, η ένταση της φωνής, η λογική δομή των επιχειρημάτων και η εμπλοκή του κοινού. Στη συνέχεια, ζητήστε από τους μαθητές να παρουσιάσουν σύντομες προτάσεις πολιτικής ή ομιλίες σε μικρές ομάδες συμμαθητών και καθηγητών. Καταγράψτε τις παρουσιάσεις ώστε οι μαθητές να μπορούν να κάνουν αυτοκριτική και να θέσουν στόχους βελτίωσης.
- **Δημόσιες παρουσιάσεις:** Οργανώστε μια «Ημέρα Κοινωνικού Αντίκτυπου», όπου οι μαθητές μπορούν να παρουσιάσουν τη δουλειά τους σε δημοτικούς άρχοντες, εκπροσώπους ΜΚΟ και συμμαθητές τους. Στη συνέχεια, μπορείτε να συλλέξετε σχόλια από το κοινό μέσω σύντομων ερωτηματολογίων ή ανοιχτών σχολίων, προκειμένου να μετρήσετε την αξιοπιστία, τη συνάφεια και την αποτελεσματικότητα των δράσεων των μαθητών.
- **Οργανωτικές δεξιότητες:** Κρατήστε σημειώσεις για το τι πήγε καλά και τι όχι όσον αφορά τον σχεδιασμό, τον συντονισμό των εθελοντών και την προσαρμοστικότητα κάθε μέλους της ομάδας. Χρησιμοποιήστε ημερολόγια έργου ή διαγράμματα Gantt για να παρακολουθείτε την ανάθεση εργασιών, την τήρηση προθεσμιών και τους τρόπους αντιμετώπισης των κινδύνων.

Εταίροι του έργου

universität
wien

- **Ερωτηματολόγια αναστοχασμού:** Σε βασικά διαστήματα, ζητήστε από τους μαθητές να αξιολογήσουν τον εαυτό τους ως προς την ενσυναίσθηση, την ηγεσία και την ομαδική εργασία χρησιμοποιώντας μια κλίμακα Likert. Παραδείγματα ερωτήσεων μπορεί να περιλαμβάνουν: «Άκουσα ενεργά διαφορετικές απόψεις», «Προσφέρθηκα να συντονίσω τις ομαδικές εργασίες» και «Διευκόλυνα την επίτευξη συναίνεσης όταν οι απόψεις διέφεραν».
- **Φάκελοι μάθησης:** Ζητήστε από τους μαθητές σας να δημιουργήσουν έναν φάκελο, είτε ψηφιακό είτε φυσικό, που να περιέχει τις προσωπικές δηλώσεις σκοπού και στόχων, αποσπάσματα από τα ημερολόγια αναστοχασμού τους, περιλήψεις των σχολίων των συμμαθητών τους και δείγματα δημιουργιών, όπως φυλλάδια και αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στη συνέχεια, ζητήστε από κάθε μαθητή να γράψει μια τελική αυτοαξιολόγηση, επισημαίνοντας τρία δυνατά σημεία που έχουν αναπτύξει και δύο τομείς που χρειάζονται βελτίωση.

Εταίροι του έργου

universität
wien

7. Περίληψη και βασικά συμπεράσματα

7.1 Ανακεφαλαίωση βασικών εννοιών

Τι είναι ο κοινωνικός ακτιβισμός;

Είναι η σκόπιμη, συλλογική δράση που στοχεύει στην προώθηση κοινωνικών ή πολιτικών αλλαγών. Βασίζεται στην κριτική σκέψη, την ηθική δέσμευση και την αφοσίωση στην καταπολέμηση των αδικιών και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας σήμερα.

Σύνδεση με την ευρωπαϊκή ταυτότητα:

Μέσω της συνεργασίας σε διασυνοριακά ζητήματα, όπως οι απεργίες για το κλίμα και τα δίκτυα αλληλεγγύης, οι ακτιβιστές καλλιεργούν ένα κοινό αίσθημα σκοπού και δράσης σε επίπεδο ΕΕ, ενισχύοντας έτσι την έννοια της ένταξης σε μια δημοκρατική και δίκαιη Ευρώπη.

Γιατί ο ακτιβισμός πρέπει να ενσωματωθεί στη σχολική εκπαίδευση;

Τα προγράμματα σπουδών που ενσωματώνουν τον ακτιβισμό ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη, τη δημιουργική επίλυση προβλημάτων, την ηγεσία και την ενσυναίσθηση, εξοπλίζοντας τους μαθητές ώστε να γίνουν καλά ενημερωμένοι, ενεργοί πολίτες που μπορούν να καθοδηγήσουν και να βελτιώσουν τις κοινότητές τους.

Πρακτικά μέτρα για τα σχολεία:

Δημιουργήστε επιτροπές ή κλαμπ δράσης για τους μαθητές· σχεδιάστε διεπιστημονικά προγράμματα (π.χ. κατάρτιση προϋπολογισμού στα μαθηματικά και πειστική γραφή στα

Εταίροι του έργου

universität
wien

γλωσσικά μαθήματα)· αξιοποιήστε εκδηλώσεις με θέμα την ΕΕ· και χρησιμοποιήστε διαδικτυακές πλατφόρμες για να συνδεθείτε με συνομήλικους από άλλες χώρες της ΕΕ.

Μέτρηση του αντίκτυπου:

Συνδυάστε διαμορφωτικές αξιολογήσεις (π.χ. έρευνες και αναστοχασμούς), τελικές αξιολογήσεις (π.χ. κριτήρια αξιολόγησης έργων), αξιολογήσεις δεξιοτήτων (π.χ. δεξιότητες δημόσιας ομιλίας και οργανωτικές δεξιότητες) και αυτοαξιολογήσεις των μαθητών με ανατροφοδότηση από την κοινότητα, προκειμένου να παρακολουθείτε τη μάθηση και τα αποτελέσματα στον πραγματικό κόσμο.

Διατήρηση μιας κουλτούρας ενεργού συμμετοχής:

Ενσωματώστε ρουτίνες όπως η ημέρα του πολίτη και οι τριμηνιαίες παρουσιάσεις, δημιουργήστε ευρωπαϊκές συνεργασίες όπως τα προγράμματα Erasmus+ και Solidarity Corps, και εμπλέξτε τους γονείς και τις τοπικές αρχές στην ολοκλήρωση των έργων για να εξασφαλίσετε δυναμική πέρα από τα μεμονωμένα έργα.

7.2 Ερωτήσεις αναστοχασμού

Αφού εξερευνήσατε τις βασικές αρχές, τα εργαλεία και τη μεθοδολογία του κοινωνικού ακτιβισμού, μπορείτε τώρα να εξετάσετε τις ακόλουθες ερωτήσεις κατά τον σχεδιασμό του τρόπου εφαρμογής αυτών των στοιχείων στην τάξη και τη σχολική κοινότητά σας.

Εφαρμογή της παιδαγωγικής του ακτιβισμού: Πώς θα ενσωματώσετε τον ακτιβισμό με βάση τα έργα στα μαθήματά σας και ποιες ρουτίνες θα καθιερώσετε για να διατηρήσετε τη

Εταίροι του έργου

universität
wien

συμμετοχή των μαθητών με την πάροδο του χρόνου (π.χ. εβδομαδιαία «λεπτά ενεργού πολιτείας»);

Σχεδιασμός και επέκταση εκστρατειών: Πώς μπορεί μια μεμονωμένη πρωτοβουλία υπό την ηγεσία των μαθητών (όπως μια εκστρατεία ανακύκλωσης ή μια αίτηση για την υιοθέτηση συγκεκριμένης πολιτικής) να δομηθεί έτσι ώστε να έχει αντίκτυπο πέρα από την τάξη, φτάνοντας σε άλλες τάξεις ή σχολεία της περιοχής σας, ή ακόμη και σε ολόκληρη την Ευρώπη;

Πρώθηση της διεπιστημονικής συνεργασίας: Ποιους συναδέλφους από τα μαθηματικά, τη γλωσσική εκπαίδευση, τις κοινωνικές επιστήμες ή τις τέχνες θα μπορούσατε να προσκαλέσετε για να διδάξουν από κοινού ένα μάθημα για τον ακτιβισμό; Πώς θα συντονίζατε αυτή τη συνεργασία ώστε να διασφαλίσετε ότι κάθε επιστημονικός κλάδος θα συνεισφέρει σημαντικές δεξιότητες (π.χ. πειστική γραφή ή ιστορικό πλαίσιο);

Δημιουργία κοινοτικών συνεργασιών: Σε ποιες τοπικές ΜΚΟ, δημοτικές υπηρεσίες ή δίκτυα σε επίπεδο ΕΕ θα απευθυνόσασταν για να σχεδιάσετε από κοινού έργα με τους μαθητές σας;

Ανάπτυξη δεξιοτήτων ηγεσίας των μαθητών: Πώς θα δημιουργήσετε δομές καθοδήγησης ή εναλλασσόμενους ηγετικούς ρόλους εντός των ομάδων για να διασφαλίσετε τη συνεχή ανάπτυξη δεξιοτήτων;

Ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής ταυτότητας: Πώς μπορείτε να συνδέσετε ρητά τον ακτιβισμό των μαθητών σας με τις ευρωπαϊκές αξίες; Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να οργανώσετε εκδηλώσεις όπως η Ημέρα της Ευρώπης ή να χρησιμοποιήσετε εικονικές πλατφόρμες (π.χ.

Εταίροι του έργου

universität
wien

eTwinning ή προσομοιώσεις Model EU) για να βοηθήσετε τα παιδιά να αισθάνονται πιο συνδεδεμένα με μια ευρύτερη δημοκρατική κοινότητα.

Μέτρηση και επικοινωνία του αντίκτυπου: Ποιον συνδυασμό διαμορφωτικών εργαλείων (π.χ. έρευνες), κριτηρίων αξιολόγησης βάσει ικανοτήτων (π.χ. δημόσια ομιλία και ομαδική εργασία) και κύκλων ανατροφοδότησης από την κοινότητα θα χρησιμοποιήσετε για να τεκμηριώσετε τα αποτελέσματα του έργου και πώς θα τα μοιραστείτε εντός του σχολείου σας και πέραν αυτού;

Διασφάλιση της βιωσιμότητας: Πώς μπορείτε να ενσωματώσετε δομές όπως ετήσιες εκθέσεις ακτιβισμού ή έναν ζωντανό χάρτη «κοινωνικής ευθύνης» στην κουλτούρα του σχολείου σας, ώστε να διασφαλίσετε ότι ο ακτιβισμός θα γίνει μια συνεχής πρακτική και όχι μια μεμονωμένη εκδήλωση;

7.3 Πρακτικές εφαρμογές

Αν και η ενσωμάτωση του ακτιβισμού σε διάφορα μαθήματα μπορεί να φαίνεται απλή, μπορεί να είναι αρκετά απαιτητική. Απαιτεί σημαντική φαντασία τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους μαθητές. Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να ζητήσετε από τους μαθητές γλωσσικών μαθημάτων να γράψουν και να δημοσιεύσουν άρθρα γνώμης για θέματα που σχετίζονται με το σχολείο ή την κοινότητα. Οι μαθητές ιστορίας θα μπορούσαν να αναλύσουν ευρωπαϊκά κινήματα διαμαρτυρίας (π.χ. Μάιος 1968 και «Σολιδαρνότητα») και να βρουν σύγχρονες παραλληλίες. Στα μαθήματα μαθηματικών, οι μαθητές θα μπορούσαν να καταρτίσουν πραγματικούς προϋπολογισμούς εκστρατείας και να καταγράψουν δεδομένα. Θα μπορούσαν να οργανωθούν εργαστήρια φυσικών επιστημών

Εταίροι του έργου

γύρω από τον έλεγχο της ποιότητας του νερού ή μελέτες ατμοσφαιρικής ρύπανσης που θα τροφοδοτούν προτεινόμενα έργα. Στους μαθητές τέχνης και μέσων ενημέρωσης θα μπορούσε να ανατεθεί η δημιουργία τοιχογραφιών. Τα μαθήματα ξένων γλωσσών θα μπορούσαν να συνεργαστούν με ένα σχολείο στο εξωτερικό για τη συν-δημιουργία πολυγλωσσικού υλικού εκστρατείας. Τα μαθήματα πολιτικής αγωγής θα μπορούσαν να διεξάγουν μια μίνι-προσομοίωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με ένα τρέχον ζήτημα της ΕΕ. Θα μπορούσαν να ενσωματωθούν εργαστήρια ΤΠΕ, στα οποία οι μαθητές θα σχεδιάζουν και θα ξεκινάνε εκστρατείες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και θα παρακολουθούν τα αναλυτικά στοιχεία. Οι μαθητές οικονομικών θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μοντέλα ανάλυσης κόστους-οφέλους για προτεινόμενες αλλαγές πολιτικής.

Εταίροι του έργουuniversität
wien

8. Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης και ελέγχου

8.1 Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης

Αφού εξερευνήσετε τα θεμέλια και την εξέλιξη του κοινωνικού ακτιβισμού (ενότητα 3), μπορείτε να εξετάσετε τα εξής:

1. Ποια βασική αρχή του κοινωνικού ακτιβισμού (κριτική έρευνα, συλλογική δράση ή δομική κριτική) συνάδει περισσότερο με τη διδακτική σας φιλοσοφία και πώς θα το αντανakλάσετε αυτό στην τάξη σας;
2. Πώς μπορείτε να αξιοποιήσετε τη σημερινή ψηφιακή συνδεσιμότητα (μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εικονικές συνελεύσεις) για να επεκτείνετε τον ακτιβισμό των μαθητών σας πέρα από τα τοπικά όρια;
3. Όταν ενσωματώνετε τον ακτιβισμό στο σχολικό περιβάλλον, τι είδους κύκλο «από την τάξη στην κοινότητα» θα δημιουργήσετε, ώστε οι μαθητές να βιώσουν τόσο τη στοχαστική μάθηση όσο και την εμπλοκή στον πραγματικό κόσμο;
4. Ποιες διαστάσεις του ακτιβισμού ενισχύουν πιο αποτελεσματικά μια κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα μεταξύ των διαφορετικών μαθητών και πώς θα τις ενσωματώσετε στα μαθήματά σας;

Αφού εξετάσετε τις μεθόδους μέτρησης του αντίκτυπου και διατήρησης της αλλαγής (ενότητα 4), μπορείτε να λάβετε υπόψη τα εξής:

1. Ποιος συνδυασμός διαμορφωτικών εργαλείων (έρευνες, ανατροφοδότηση από την κοινότητα) θα προσπαθήσετε να χρησιμοποιήσετε για να καταγράψετε τόσο την ανάπτυξη των πολιτικών δεξιοτήτων των μαθητών όσο και τα αποτελέσματα του έργου;

Εταίροι του έργου

universität
wien

2. Πώς θα σχεδιάσετε ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο συμμετοχής, μέσω ρουτινών, ευρωπαϊκών συνεργασιών ή υποστήριξης από την τοπική κοινότητα, ώστε να διασφαλίσετε ότι τα έργα θα εξελιχθούν σε διαρκείς σχολικές παραδόσεις;
3. Ποιο ψηφιακό χαρτοφυλάκιο ή μορφή ηλεκτρονικού ενημερωτικού δελτίου θα υιοθετήσετε, ώστε οι μαθητές να μπορούν να καταγράφουν την πρόοδό τους και να μοιράζονται βέλτιστες πρακτικές σε όλο το σχολείο και το ευρύτερο δίκτυό του;

Αφού διαβάσετε σχετικά με **την επιτάχυνση της κοινωνικής αλλαγής και την εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ενότητας μέσω του σχολικού περιβάλλοντος** (ενότητα 5), μπορείτε να εξετάσετε τα εξής:

1. Τι είδους επιτροπή δράσης ή σύλλογο θα δημιουργήσετε πρώτα και ποιους ρόλους θα αναθέσετε για να εξισορροπήσετε την ανάπτυξη ηγετικών ικανοτήτων και την ευρεία συμμετοχή των μαθητών;
2. Πώς μπορείτε να συντονίσετε ένα διαθεματικό έργο στο οποίο θα συμμετέχουν καθηγητές διαφορετικών μαθημάτων για την αντιμετώπιση ενός πραγματικού προβλήματος της κοινότητας;
3. Ποια εκδήλωση με θέμα την ΕΕ (π.χ. Ημέρα της Ευρώπης, Εβδομάδα Νεολαίας) θα χρησιμοποιήσετε ως βάση για την πρώτη σας παρουσίαση σχολικού ακτιβισμού, προκειμένου να αναδείξετε τόσο τον τοπικό αντίκτυπο όσο και την πανευρωπαϊκή συνεργασία;
4. Με ποιους τρόπους μπορείτε να εμπλέξετε τις τοπικές αρχές ή τις ΜΚΟ σε αυτές τις δραστηριότητες, ώστε να αναδείξετε τη σύνδεση μεταξύ των μαθητικών πρωτοβουλιών και της πολιτικής επιρροής;

Εταίροι του έργου

8.2 Ερωτήσεις γνώσεων

Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις για να ελέγξετε τις γνώσεις και την κατανόησή σας σχετικά με τις βασικές ιδέες που περιλαμβάνονται σε αυτό το Εγχειρίδιο.

1. Ποιο από τα παρακάτω περιγράφει καλύτερα τον ορισμό του κοινωνικού ακτιβισμού που δίνεται στο εγχειρίδιο;
 - a) Εθελοντικά προγράμματα κοινωνικής προσφοράς χωρίς πολιτικούς στόχους.
 - b) Σκόπιμη ατομική και συλλογική δράση με στόχο την κοινωνική ή πολιτική αλλαγή.
 - c) Ακαδημαϊκή έρευνα για κοινωνικά ζητήματα χωρίς συμμετοχή του κοινού.
 - d) Φιλανθρωπική συγκέντρωση χρημάτων για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

2. Κατά ποια περίοδο σημειώθηκε το πρώτο μεγάλο κύμα πανευρωπαϊκών διαδηλώσεων φοιτητών και εργαζομένων που προώθησε τη διασυνοριακή αλληλεγγύη;
 - a) Στα τέλη της δεκαετίας του 1940, κατά την περίοδο της ανοικοδόμησης μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο
 - b) Δεκαετίες του 1960-1970, εμπνευσμένες από τα κινήματα για τα πολιτικά δικαιώματα και κατά του πολέμου
 - c) Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου
 - d) τη δεκαετία του 2010, κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων κατά της λιτότητας

Εταίροι του έργου

universität
wien

3. Ποια από τις παρακάτω είναι μια μέθοδος τελικής αξιολόγησης για τη μέτρηση του αντίκτυπου ενός προγράμματος ακτιβισμού με πρωτοβουλία φοιτητών;
 - a) Σκέψεις στο τέλος κάθε εργαστηρίου
 - b) Συνεδρίες αμοιβαίας αξιολόγησης κατά τη διάρκεια του εξαμήνου
 - c) Κριτήρια αξιολόγησης στο τέλος του εξαμήνου για την μεθοδολογική αρτιότητα της έρευνας και τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων
 - d) Εβδομαδιαίες μονόλεπτες ενημερώσεις για την ενεργό πολιτειότητα

4. Σύμφωνα με τον Pleyers (2016), ποια ομάδα ακτιβιστών εκφράζει την ισχυρότερη αίσθηση «πολιτισμικής ευρωπαϊκότητας»;
 - a) Οι ακτιβιστές που επικεντρώνονται στην τοπική μετάβαση που επικεντρώνονται αποκλειστικά σε ζητήματα της γειτονιάς
 - b) Εξειδικευμένοι ακτιβιστές που συνεργάζονται άμεσα με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και διεκδικούν επιτυχίες πολιτικής
 - c) Ψηφιακοί θεατές που μοιράζονται αναρτήσεις στο διαδίκτυο αλλά δεν αναλαμβάνουν άμεση δράση
 - d) Εξωτερικοί σύμβουλοι που προσλαμβάνονται από ΜΚΟ για να σχεδιάσουν εκστρατείες

5. Ποιο από τα παρακάτω αποτελεί παράδειγμα διαθεματικής συνέργειας;
 - a) Μαθήματα βιολογίας που διδάσκουν ταξινόμια
 - b) Μαθητές μαθηματικών που καταρτίζουν πραγματικούς προϋπολογισμούς εκστρατείας
 - c) Μαθητές φυσικής αγωγής που ασκούνται σε ομαδικά αθλήματα
 - d) Μαθήματα μουσικής που μελετούν κλασικούς συνθέτες

Εταίροι του έργου

universität
wien

8.3 Ασκήσεις εφαρμογής

Σύνταξη σχολικού μανιφέστου: Γράψτε μια συνοπτική, βασισμένη σε αξίες δήλωση 200-300 λέξεων για μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης στο σχολείο. Προσδιορίστε τις βασικές απαιτήσεις, τον τόνο και τα κανάλια διανομής.

Άσκηση χαρτογράφησης ενδιαφερομένων: Δημιουργήστε έναν οπτικό χάρτη των κύριων ομάδων κοινού (μαθητές, καθηγητές, τοπικές ΜΚΟ και σημαντικά πρόσωπα της τοπικής κοινότητας) και σημειώστε τα ενδιαφέροντα, το επίπεδο επιρροής και τον προτιμώμενο τρόπο επικοινωνίας κάθε ομάδας.

Σχεδιασμός μίνι προϋπολογισμού: Κατανομή ενός σταθερού «ταμείου εκστρατείας» (π.χ. 150 ευρώ) σε διάφορες δαπάνες, όπως εκτυπώσεις, εκδηλώσεις και διαδικτυακή διαφήμιση, και αιτιολόγηση κάθε στοιχείου σε ένα φύλλο προϋπολογισμού μίας σελίδας.

Προοπτικές συνεργασίας: Ερευνήστε και προτείνετε δύο πιθανούς κοινοτικούς εταίρους (π.χ. ΜΚΟ νεολαίας ή δημοτικές υπηρεσίες), συνοψίζοντας την αποστολή τους και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να υποστηρίξουν το έργο σας. Περιγράψτε τα επόμενα βήματα για την επικοινωνία.

Προφίλ κοινού-στόχου: Δημιουργήστε τρία έως τέσσερα φανταστικά προφίλ (π.χ. «Η Είλα με περιβαλλοντική συνείδηση» ή «Ο Tom που είναι επιφυλακτικός απέναντι στην τεχνολογία») και συντάξτε εξατομικευμένα μηνύματα ή δραστηριότητες για κάθε προφίλ.

Σχέδιο προώθησης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Σχεδιάστε ένα εβδομαδιαίο ημερολόγιο περιεχομένου για την εκστρατεία σας (αναρτήσεις, hashtags και οπτικό υλικό), θέτοντας στόχους (π.χ. ευαισθητοποίηση, εγγραφές και επιβεβαιώσεις συμμετοχής σε εκδηλώσεις) και βασικούς δείκτες απόδοσης.

Γρήγορη ανασκόπηση με παιχνίδι ρόλων: Μετά από μια προσομοίωση της έναρξης, αναθέστε ρόλους στους συμμετέχοντες (π.χ. διοργανωτής, κριτικός, πιθανός σύμμαχος) και

Εταίροι του έργου

universität
wien

πραγματοποιήστε μια δομημένη ανασκόπηση για να προσδιορίσετε τα επιτεύγματα, τις προκλήσεις και τις στρατηγικές προσαρμογής.

Εταίροι του έργου

universität
wien

9. Παραρτήματα

9.1 Γλωσσάριο

Μαθητική Επιτροπή Δράσης : Μια επίσημα αναγνωρισμένη μαθητική ομάδα με καθορισμένους ρόλους και εκ περιτροπής ηγεσία, η οποία σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα ακτιβισμού. Παραδείγματα περιλαμβάνουν το Συμβούλιο Κοινωνικής Δικαιοσύνης και τον Όμιλο Πράσινης Δράσης.

Ενεργός Πολιτειότητα: Ενεργή συμμετοχή στην κοινοτική ζωή μέσω εθελοντισμού, συνηγορία ή διαβούλευση, με στόχο την επηρεασμό των δημόσιων αποφάσεων και την προώθηση του κοινού καλού.

Ψηφιακή συνδεσιμότητα: Ένα δίκτυο διαδικτυακών πλατφορμών και εργαλείων κοινωνικών μέσων που επιτρέπει στους ακτιβιστές να οργανώνονται, να επικοινωνούν και να κινητοποιούνται σε πραγματικό χρόνο πέρα από γεωγραφικά όρια.

Χακτιβισμός: Η χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδικτυακών τεχνικών (π.χ. παραβίαση ιστοσελίδων, διαδηλώσεις με κατανεμημένη άρνηση υπηρεσίας ή η δημοσιοποίηση δεδομένων) για την προώθηση πολιτικών ή κοινωνικών στόχων.

Laissez-faire: Μια προσέγγιση μη παρέμβασης (που συνήθως συνδέεται με την ελεύθερη αγορά ή την ελάχιστη κρατική παρέμβαση) η οποία, σε πολιτικό επίπεδο, αντιτίθεται στις οργανωμένες διορθωτικές ενέργειες. Όταν εφαρμόζεται στα σχολεία ή στη δημόσια πολιτική, η στάση του laissez-faire αντιμετωπίζει τα κοινωνικά προβλήματα ως εκτός του πεδίου της συλλογικής πολιτικής ευθύνης, έρχοντας έτσι σε αντίθεση με τις προσπάθειες των ακτιβιστών για διαρθρωτική αλλαγή.

Πανευρωπαϊκή αλληλεγγύη: Ένα κοινό αίσθημα σκοπού και συνεργασίας μεταξύ ακτιβιστών σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, που ενισχύεται από διακρατικές εκδηλώσεις και δίκτυα.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Πολυκεντρικό κίνημα: Ένα αποκεντρωμένο μοντέλο ακτιβισμού που στοχεύει ταυτόχρονα σε πολλαπλούς τομείς, όπως διαδηλώσεις στους δρόμους, διαδικτυακές εκστρατείες και θεσμική συνηγορία, προκειμένου να αξιοποιήσει κάθε ευκαιρία για αλλαγή.

Πολιτικός Ησυχασμός (Κουαϊτισμός): Μια στάση πολιτικής ή πολιτειακής απόσυρσης που προτιμά την παθητικότητα έναντι της συλλογικής δράσης. Σε εκπαιδευτικά και ακτιβιστικά πλαίσια, ο κουαϊτισμός περιγράφει στάσεις ή πολιτικές που αποθαρρύνουν τη συμμετοχή, τη διαμαρτυρία ή τη συστημική αμφισβήτηση, προτιμώντας την ήρεμη αποδοχή του status quo.

Σχολικό μανιφέστο: Μια συνοπτική, βασισμένη σε αξίες δήλωση που συντάσσεται από μαθητές για να διατυπώσει βασικά αιτήματα, αρχές και σημεία δράσης για μια συγκεκριμένη εκστρατεία ευαισθητοποίησης.

Διακρατικά δίκτυα: Άτυπες ή τυπικές συμμαχίες ακτιβιστών, ΜΚΟ και ομάδων νέων που δραστηριοποιούνται πέρα από τα σύνορα και μοιράζονται τακτικές, πόρους και στρατηγικές ιδέες.

9.2 Κατάλογος συντομογραφιών

ΔΕΚ – Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

ΕΕ – Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωβουλευτής – Μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

ΜΚΟ – Μη Κυβερνητική Οργάνωση

ΣΒΑ – Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

ΟΗΕ – Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Εταίροι του έργου

universität
wien

9.3 Περαιτέρω βιβλιογραφία

Συμβούλιο της Ευρώπης (2018). Πλαίσιο αναφοράς ικανοτήτων για τη δημοκρατική κουλτούρα. Τόμος 1: Πλαίσιο, έννοιες και μοντέλο.

Το πλαίσιο αυτό περιγράφει τις αξίες, τις στάσεις, τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για την ενεργό δημοκρατική συμμετοχή και χρησιμοποιείται ευρέως στα ευρωπαϊκά προγράμματα εκπαίδευσης για την ιθαγένεια.

<https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/rfcdc-volumes>

UNESCO (2020). Εκπαίδευση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη: Ένας Οδικός Χάρτης. Η παρούσα έκθεση εξηγεί πώς τα εκπαιδευτικά συστήματα μπορούν να ενδυναμώσουν τους μαθητές ώστε να ενεργούν υπεύθυνα για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και τον κοινωνικό μετασχηματισμό.

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>

Ηνωμένα Έθνη (2015). Μετασχηματίζοντας τον κόσμο μας: Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Το πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών που παρουσιάζει τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι οποίοι καθοδηγούν τις παγκόσμιες και τοπικές δράσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική ευθύνη.

<https://sdgs.un.org/2030agenda>

Εταίροι του έργου

universität
wien

Bianchi, G., Pisiotis, U., & Cabrera Giraldez, M. (2022). GreenComp: Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Δεξιοτήτων για τη Βιωσιμότητα. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το GreenComp ορίζει τις βασικές ικανότητες που χρειάζονται οι πολίτες για να προωθήσουν και να υποστηρίξουν βιώσιμες κοινωνίες και υπεύθυνη λήψη αποφάσεων.

<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040>

Bergvall-Kåreborn, B., & Ståhlbröst, A. (2009). Ζωντανό Εργαστήριο (Living Lab): Μια ανοιχτή και επικεντρωμένη στον πολίτη προσέγγιση για την καινοτομία. Διεθνές Περιοδικό Καινοτομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, 1(4), 356–370.

Αυτό το άρθρο εξηγεί τη μεθοδολογία των Ζωντανών Εργαστηρίων (Living Labs), δίνοντας έμφαση στη συν-δημιουργία, τη συμμετοχή των χρηστών και τον πειραματισμό στην πραγματική ζωή στις διαδικασίες καινοτομίας.

<https://doi.org/10.1504/IJIRD.2009.022727>

9.4 Συχνές ερωτήσεις (FAQ)

Ποια είναι η διαφορά μεταξύ «ήπιας» και «κριτικής» υποστήριξης του ακτιβισμού στα σχολεία;

Η «ήπια» υποστήριξη εστιάζει στην ευαισθητοποίηση ή στην εξατομίκευση των ζητημάτων (π.χ. μια εκστρατεία με αφίσες). Αντίθετα, η «κριτική» υποστήριξη αντιμετωπίζει ρητά τους δομικούς παράγοντες και τις σχέσεις εξουσίας, αγκαλιάζοντας την πολυπλοκότητα και ενθαρρύνοντας τους μαθητές να αμφισβητήσουν τις αδικίες στη ρίζα τους.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Πώς μπορεί η αναστοχαστική πρακτική να ενσωματωθεί στα μαθήματα ακτιβισμού χωρίς να αφαιρεί χρόνο από το μάθημα;

Μια επιλογή είναι η χρήση ημερολογίων αναστοχασμού, όπου οι μαθητές γράφουν σημειώσεις δύο λεπτών στο τέλος του μαθήματος και συμμετέχουν σε σύντομες ομαδικές ανασκοπήσεις (10-15 λεπτά) σε ορόσημα του έργου. Αυτή η προσέγγιση συνδέει τις ιδέες με τους μαθησιακούς στόχους και καλλιεργεί την κριτική αυτογνωσία.

Με ποια πλαίσια της ΕΕ μπορούν να ασχοληθούν οι μαθητές για να ενισχύσουν τις εκστρατείες τους πέρα από το σχολείο;

Καθοδηγήστε τους προς την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών για την υποβολή νομοθετικών προτάσεων και την Ευρωπαϊκή Πύλη Νεολαίας για επιχορηγήσεις και ευκαιρίες εθελοντισμού.

Πώς μπορώ να μετρήσω τα άμεσα μαθησιακά αποτελέσματα και τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο του ακτιβισμού που οδηγούν οι μαθητές;

Χρησιμοποιήστε ένα συνδυασμό διαμορφωτικών εργαλείων, όπως έρευνες, ερωτηματολόγια εξόδου και ανατροφοδότηση από ομότιμους, παράλληλα με συνοπτικές κλίμακες αξιολόγησης που εκτιμούν την μεθοδολογική αρτιότητα της έρευνας και τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων. Προγραμματίστε κύκλους ανατροφοδότησης από την κοινότητα που περιλαμβάνουν εισροές από ΜΚΟ ή τοπικές αρχές για να καταγράψετε τα πραγματικά αποτελέσματα.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Ποιες στρατηγικές συμβάλλουν στη διατήρηση μιας κουλτούρας ακτιβισμού μετά τη λήξη ενός έργου;

Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει την ενσωμάτωση ρουτινών όπως τα «Σύντομες ενημερώσεις ενεργού πολιτειότητας», την οργάνωση τριμηνιαίων εκθέσεων ακτιβισμού, τη δημιουργία ευρωπαϊκών δικτύων συνεργασίας (π.χ. Σώμα Αλληλεγγύης) και τη θέσπιση κύκλων δράσης αποφοίτων για τη μεταφορά γνώσεων και τη διατήρηση της δυναμικής.

Πώς μπορούν τα προγράμματα ακτιβισμού να ενισχύσουν την ευρωπαϊκή ταυτότητα των μαθητών;

Ενθαρρύνετε τη συνεργασία σε πανευρωπαϊκές εκδηλώσεις, όπως εκθέσεις για την Ημέρα της Ευρώπης και προσομοιώσεις μοντέλων της ΕΕ, αναδείξτε διακρατικά δίκτυα όπως το eTwinning και πλαισιώστε τις εκστρατείες ως συνεισφορές στις κοινές αξίες της ΕΕ για τη δημοκρατία, την ισότητα και την αλληλεγγύη.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σωστές απαντήσεις στις ερωτήσεις γνώσεων

- 1 → β) Σκόπιμη ατομική και συλλογική δράση με στόχο την κοινωνική ή πολιτική αλλαγή
- 2 → β) Δεκαετίες του 1960-1970, εμπνευσμένη από τα κινήματα για τα πολιτικά δικαιώματα και κατά του πολέμου
- 3 → γ) Κριτήρια αξιολόγησης τελικών εργασιών που αξιολογούν την ερευνητική αυστηρότητα και τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων
- 4 → β) Εξειδικευμένοι ακτιβιστές που συνεργάζονται άμεσα με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και διεκδικούν επιτυχίες σε επίπεδο πολιτικής
- 5 → β) Μαθητές γλωσσικών μαθημάτων που γράφουν άρθρα γνώμης για θέματα της κοινότητας· μαθητές μαθηματικών που καταρτίζουν πραγματικούς προϋπολογισμούς εκστρατείας

Εταίροι του έργου

universität
wien

Αναφορές

Alinsky, S. (1971). *Rules for radicals*. New York, NY: Vintage.

Andreotti, A. O. (2014). Soft versus Critical Global Citizenship Education. In *Development Education in Policy and Practice*. London: Palgrave Macmillan.

Ataç, I., Rygiel, K., & Stierl, M. (2016). Introduction: The contentious politics of refugee and migrant protest and solidarity movements: Remaking citizenship from the margins. *Citizenship studies*, 20(5), 527-544.

Borshuk, C. (2004). An Interpretive Investigation into Motivations for Outgroup Activism. *The Qualitative Report*, 9(2), 300-319. doi:10.46743/2160-3715/2004.1930

Brenman, M., & Sanchez, T. W. (2014). Social Activism. In A. C. Michalos (Ed.), *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research*. Dordrecht: Springer. doi:10.1007/978-94-007-0753-5_2729

Brennan, M., Mayes, E., & Zipin, L. (2021). The contemporary challenge of activism as curriculum work. *Journal of Educational Administration and History*.

Cebul, M. D. (2023, January 19). *Youth activism: Balancing risk and reward*. Retrieved from States: <https://www.usip.org/publications/2023/01/youth-activism-balancing-risk-and-reward>

Einwohner, R. L., Kelly-Thompson, K., Sinclair-Chapman, V., Tormos-Aponte, F., Weldon, L. S., Wright, J. M., & Wu, C. (2021). Active Solidarity: Intersectional Solidarity in Action. *Social Politics*, 704-729.

Erickson, L. A. (2021, April 29). *9 Tips for Helping Your Students Become Activists*. Retrieved from Ed Post: <https://www.edpost.com/stories/9-tips-for-helping-your-students-become-activists>

Εταίροι του έργου

universität
wien

Eurobarometer. (2021). *Special Eurobarometer 513 – Climate Change*. Retrieved from <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2273>

Haisraeli, A. (2018). Social Activism in Teacher Education: A New Model for Activist Learning. *International Conference - The Future of Education*. Florence.

Hwang, H., & Kim, K. (2015). Social media as a tool for social movements: The effect of social media use and social capital on intention to participate in social movements. *International Journal of Consumer Studies*, 39(5), 478-488.

Kaldor, M. (2003). The idea of global civil society. *International Affairs*, 79(3), 583-595.

Keşkekci, D., & Nissen, A. (2023). Defend Europe and Transnational Activism. In *Global Identitarianism*. Routledge.

King, B. G., & Soule, A. A. (2007). Social Movements as Extra-Institutional Entrepreneurs: The Effect of Protests on Stock Price Returns. *Administrative Science Quarterly*, 52(3), 413-442. doi:10.2189/asqu.52.3.413

Klimke, M., & Scharloth, J. (Eds.). (2008). *1968 in Europe. A History of Protest and Activism, 1956–1977*. New York: Palgrave Macmillan. doi:10.1057/9780230611900

Kotler, P., Kartajaya, H., & Setiawan, I. (2021). *Marketing 5.0: Technology for humanity*. John Wiley & Sons.

Laksana, M. W., & Abduh, M. (2023). The Power of Social Movements: Activism in the Age of Connectivity. *Journal of Current Social and Political Issues*, 18-23.

Mittal, P., & Bansal, R. (2024). Student-Led Organizations and Initiatives for Environmental Impact. In *Community Engagement for Sustainable Practices in Higher Education*. Cham: Palgrave Macmillan.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Neas, S., Ward, A., & Bowman, B. (2022). Young people's climate activism: A review of the literature. *Frontiers in Political Science*, 4, 940876. doi:10.3389/fpos.2022.940876

Openous. (2023, October 4). *Educational Activism: Introducing activism into the educational process*. Retrieved from <https://openous.org/en/educational-programs-en/educational-activism-introducing-activism-into-the-educational-process/>

Parks, L., della Porta, D., & Portos, M. (2023). Chapter 7: Environmental and climate activism and advocacy in the EU. In *Handbook on European Union Climate Change Policy and Politics* (p. Edward Elgar Publishing). Cheltenham, UK.

Perez, A., Grafton, B., Mohai, P., Hardin, R., Hintzen, K., & Orvis, S. (2015). Evolution of the environmental justice movement: activism, formalization and differentiation. *Environmental Research Letters*, 10, 105002.

Pleyers, G. (2016). Young progressive activists in Europe. Scales, identity and agency. In *Youth, Space & Time: Agoras in the Global City* (pp. 34-53). Leiden, The Netherlands: Brill.

Reis, P. (2014). Promoting Students' Collective Socio-scientific Activism: Teachers' Perspectives. In *Activist Science and Technology Education*. Dordrecht: Springer .

Riotutar, C. (2019). *Implementing Social Activism into an Elementary Classroom* *Implementing Social Activism into an Elementary Classroom*. California State University.

Robinson, L., Cotten, S. R., Ono, H., Quan-Haase, A., Mesch, G., Chen, W., . . . Stern, M. J. (2015). Digital inequalities and why they matter. *Information, Communication & Society*, 18, 569-582.

Schmid, C. (2012). The value "social responsibility" as a motivating factor for adolescents' readiness to participate in different types of political actions, and its socialization in parent and peer contexts. *Journal of Adolescence*, 35(3), 533-547. doi:10.1016/j.adolescence.2012.03.009

Εταίροι του έργου

universität
wien

Scoones, I., Stirling, A., Abrol, D., Atela, J., Charli-Joseph, L., Eakin, H., . . . Yang, L. (2020).

Transformations to sustainability: combining structural, systemic and enabling approaches. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 65-75.

Tilly, C. (1978). *From mobilization to revolution*. New York, NY: McGraw-Hill.

Εταίροι του έργου

universität
wien

